

Nekateri indikatorji zdravstvene pismenosti ustanov v Sloveniji: analiza spletnih strani

Dokument pripravili: doc. dr. Tamara Štemberger Kolnik, Andreja Ljubič, prof. dr. Majda Pahor

Sodelovali pri zbiranju podatkov: mag. Vanja Blaznik, Darja Lesjak Pučko, Boris Plavšič, Nina Stojkovič

Ministrstvo za zdravje RS, april 2022

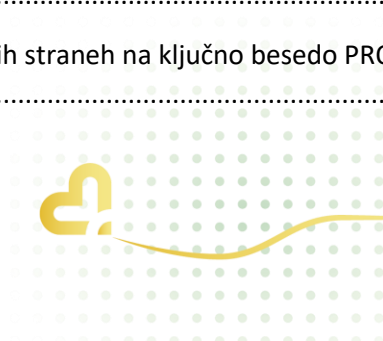
KAZALO

1	Uvod	4
2	Metodologija	5
2.1	Pregled spletnih strani vlade in vladnih institucij	7
2.2	Pregled spletnih strani zdravstvenih ustanov	8
3	REZULTATI	10
3.1	Pregled rezultatov, pridobljenih s pregledom spletnih strani vlade in vladnih institucij	10
3.1.1	Pregled spletnih strani na ključne pojme na področju zdravja	10
3.1.2	Ocene raziskovalcev po pregledu spletnih strani v analizi SWOT	15
3.2	Pregled rezultatov, pridobljenih s pregledom spletnih strani zdravstvenih ustanov: univerzitetnih oziroma kliničnih centrov, bolnišnic in zdravstvenih domov	16
3.2.1	Prvi korak – pregled spletnih strani na področju 10 kroničnih bolezni oziroma stanj	16
3.2.1.1	Ključna beseda ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA	17
3.2.1.2	Ključna beseda MOŽGANSKA KAP	18
3.2.1.3	Ključna beseda KRONIČNA OBSTRUKTIVNA PLJUČNA BOLEZEN (KOPB)	19
3.2.1.4	Ključna beseda SRČNO POPUŠČANJE	20
3.2.1.5	Ključna beseda DEPRESIJA	21
3.2.1.6	Ključna beseda BOLEČINA V KRIŽU	23
3.2.1.7	Ključna beseda SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2	25
3.2.1.8	Ključna beseda RAK DOJKE	27
3.2.1.9	Ključna beseda RAK PROSTATE	29
3.2.1.10	Ključna beseda PARODONTALNA BOLEZEN	30
3.2.2	Drugi korak – pregled spletnih strani z vidika uporabnosti	32
3.2.3	Tretji korak – pregled spletnih strani na ključne pojme na področju zdravja	35
3.2.3.1	Ključna beseda ZDRAVJE	36
3.2.3.2	Ključna beseda ZDRAVSTVENA VZGOJA	37
3.2.3.3	Ključna beseda KREPITEV ZDRAVJA	37
3.2.3.4	Ključna beseda PROMOCIJA ZDRAVJA	38
4	Sklepne ugotovitve	39
4.1	Omejitve raziskave	43
5	Zaključki	43
6	Literatura	44

Kazalo tabel

Tabela 1: Prikaz številčno ovrednotenih zadetkov na posamezno uporabljeno ključno besedo na pregledanih spletnih straneh.....	10
Tabela 2: Prikaz opisa zadetkov na posamezno uporabljeno ključno besedo na pregledanih spletnih straneh	11
Tabela 3: SWOT analiza – Ocene raziskovalcev ob pregledu spletnih strani vladnih organizacij.....	15
Tabela 4: Pregled spletnih strani na ključno besedo ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA	17
Tabela 5: Pregled spletnih strani na ključno besedo MOŽGANSKA KAP	18
Tabela 6: Pregled spletnih strani na ključno besedo KRONIČNA OBSTRUKTIVNA PLJUČNA BOLEZEN (KOPB).....	19
Tabela 7: Pregled spletnih strani na ključno besedo SRČNO POPUŠČANJE	21
Tabela 8: Pregled spletnih strani na ključno besedo DEPRESIJA	22
Tabela 9: Pregled spletnih strani na ključno besedo BOLEČINA V KRIŽU	24
Tabela 10: Pregled spletnih strani na ključno besedo SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2	25
Tabela 11: Pregled spletnih strani na ključno besedo RAK DOJKE	27
Tabela 12: Pregled spletnih strani na ključno besedo RAK PROSTATE.....	29
Tabela 13: Pregled spletnih strani na ključno besedo PARODONTALNA BOLEZEN.....	31
Tabela 14: Sumarni prikaz zadetkov za posamezno kronično obolenje/stanje glede na raven zdravstvenega varstva	31
Tabela 15: Vsebinska razlaga ocen, ki so jih raziskovalci uporabili	32
Tabela 16: Ocena vsebin na spletnih straneh glede na izbrano kronično bolezen/stanje na posamezni zdravstveni ravni.....	33
Tabela 17: Kriteriji za razvrstitev spletnih vsebin na ključne besede izbranih kroničnih bolezni/stanj	34
Tabela 18: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključne izbrane kronične bolezni/stanja glede na vsebino spletne informacije	35
Tabela 19: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo ZDRAVJE.....	36
Tabela 20: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo ZDRAVSTVENA VZGOJA	37
Tabela 21: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo KREPITEV ZDRAVJA	38
Tabela 22: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo PROMOCIJA ZDRAVJA	39

1 Uvod

Zdravstvena pismenost je pomembna determinanta zdravja in dobrega počutja skozi vse življenje, še zlasti v situacijah, ko je posameznik postavljen pred pomembne odločitve v zvezi z zdravjem (Boyle idr., 2013; Ownby idr., 2014). Consortium Health Literacy Project European (HLS-EU) idr., 2012) definira zdravstveno pismenost (ZP) kot posameznikovo znanje, motivacijo in sposobnost za: i) dostopanje do zdravstvenih informacij in njihovo razumevanje, ii) ocenjevanje in uporabo informacij, iii) presojanje in sprejemanje odločitev v zvezi z zdravstvenimi informacijami, predvsem v povezavi s promocijo zdravja, ohranjanjem ali izboljšanjem zdravja v vseh življenjskih obdobjih. Liu idr., (2020) opredelijo ZP s tremi ključnimi elementi: (1) poznavanje zdravja, zdravstvenega varstva in zdravstvenih sistemov; (2) obdelava in uporaba informacij v različnih oblikah v zvezi z zdravjem in zdravstvenim varstvom ter (3) sposobnost ohranjanja zdravja s samovodenjem v partnerstvu z izvajalci zdravstvenih storitev. ZP kot večdimenzionalni koncept se na ravni posameznika razvija skozi vsa življenjska obdobja ter se nanaša na vedenje in odločitve v povezavi z zdravjem. Izjemnega pomena je tudi razvoj ZP na populacijski ravni, ki se usmerja v kompleksnost zagotavljanja intervencij zdravstvenega opismenjevanja za izboljšanje zdravstvenega znanja, veščin in vedenja posameznika, organizacij in skupnosti z namenom izboljšanja zdravstvenih rezultatov in učinkovitost zdravstvenih storitev (Guzys idr., 2015).

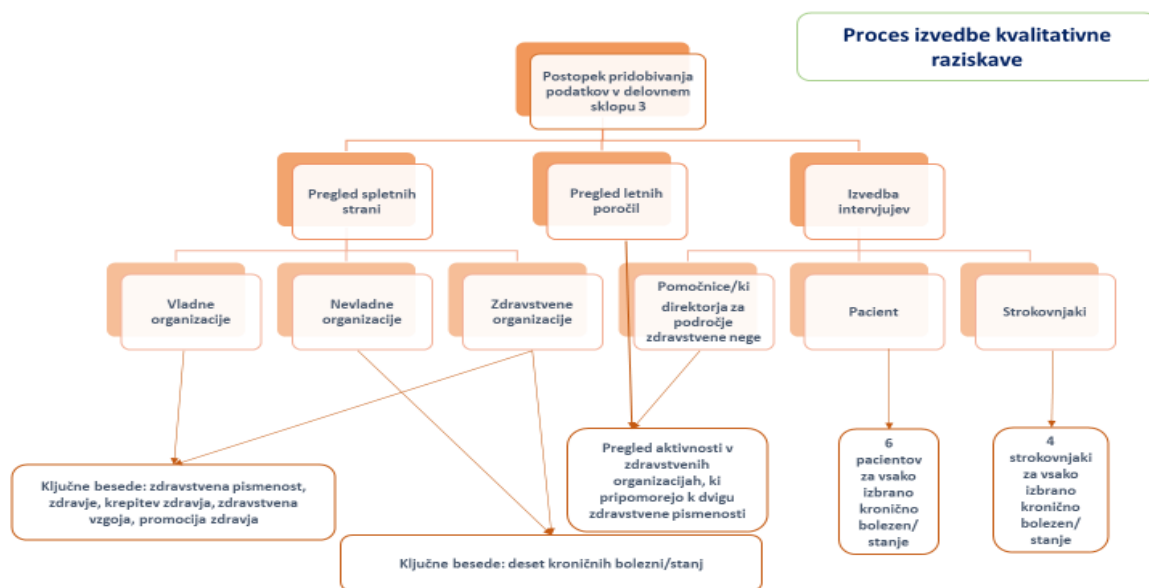
Svetovna zdravstvena organizacija je leta 2019 sprejela resolucijo »Towards the implementation of health literacy initiatives through the life course« (World Health Organization, 2019), ki v povezavi z resolucijo »Health 2020« podpira usmerjanje vlad in družbe k zdravju in dobrem počutju ter vključuje ukrepe za krepitev zdravstvene pismenosti na populacijski in sistemski ravni. Resolucija nagovarja vlade, vladne institucije in druge pomembne organizacije, da s svojo dejavnostjo spodbujajo zdravstveno pismenost na populacijski, organizacijski in sistemski ravni ter razvijajo možnosti politike javnega zdravja za olajšanje medsektorskega povezovanja ukrepov zdravstvene pismenosti, vključno s pospeševanjem napredka pri zmanjševanju neenakosti v zdravju. Osnovni pogoj za zagotavljanje ZP prebivalstva je torej vzpostavitev ZP organizacij ter zavedanje o pomenu ustreznega zagotavljanja dostopnih informacij, ki so razumljive in uporabne za ljudi. Organizacijska ZP je stopnja, do katere zdravstvene organizacije izvajajo strategije, ki uporabnikom olajšajo navigacijo po zdravstvenem sistemu, razumevanje ter uporabo zdravstvenih informacij in storitev v skrbi za svoje zdravje (Brach idr., 2012; Brega idr., 2019). V literaturi se izpostavlja šest dejavnikov, ki predstavljajo kritične komponente ZP organizacij, in sicer: (1) izboljšanje komunikacije s pacienti in njihovimi svojci; (2) izboljšanje dostopa in navigacije po zdravstvenih ustanovah in sistemih; (3) spodbujanje vključevanja pacientov v proces zdravstvenega varstva; (4) zaposleni z znanjem in veščinami v zvezi z organizacijsko ZP; (5) ustvarjanje organizacijske kulture in infrastrukture, ki podpirajo organizacijsko ZP (npr. zavezanost vodstva, razvoj ustreznih politik), in (6) izpolnjevanje potreb pacientov, kot je zagotavljanje storitev tolmačenja in podpore pri samovodenju (Farmanova idr., 2018). Zdravstveno pismeno okolje organizacij naj bi zagotavljalo tudi informacije v obliki fizičnih vidikov bolnišnic ali zdravstvenih domov, kot so znaki in napisi. Dostop do zdravstvenih storitev in navigacijo po zdravstvenem sistemu omogoča tudi ponudba širšega nabora tiskanega gradiva, različnih obrazcev, informativnih knjižic itd. Z naraščajočo računalniško pismenostjo prebivalstva pa stopa v ospredje pridobivanje informacij prek spletnih strani ustanov in organizacij.

Ključni namen raziskave je pregledati spletne strani vlade in vladnih institucij ter zdravstvenih organizacij v Sloveniji. S pregledom spletnih strani smo želeli ugotoviti, koliko je tematika zdravstvene pismenosti, krepitve zdravja in zdravja sploh tam prisotna, kar smo ugotavljali na podlagi ključnih pojmov, povezanih z zdravjem. Na spletnih straneh zdravstvenih ustanov smo pregled najprej naredili na primeru izbranih kroničnih bolezni oziroma stanj in v naslednjem koraku na podlagi izbranih ključnih pojmov, povezanih z zdravjem. Pri pregledu spletnih strani zdravstvenih organizacij je bil narejen še podrobnejši pregled z namenom ugotavljanja, koliko so objavljene informacije z vidika uporabnika dostopne, pregledne, uporabne in razumljive in ali kot take omogočajo dvig zdravstvene pismenosti populacije.

2 Metodologija

Analiza spletnih strani vladnih institucij in zdravstvenih ustanov je potekala v okviru projekta Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji (ZaPiS) in je bila izvedena kot prva faza celotnega procesa kvalitativne raziskave v delovnem sklopu 3 (DS3) – Pregled spletnih strani, ki jo predstavljamo na sliki 1. V tem dokumentu je predstavljena prva faza kvalitativne raziskave, ki je potekala v okviru omenjenega projekta. Analiza spletnih strani nevladnih organizacij je bila izvedena v ločenem procesu in se nahaja v dokumentu Analiza aktivnosti nevladnih organizacij na področju 10 izbranih bolezni oziroma stanj.

Slika 1: Potek izvedbe kvalitativne raziskave v okviru delovnega sklopa 3

Spletno vsebino so pregledovali raziskovalci brez zdravstvene izobrazbe, saj je bil ključni namen raziskave zaznati, ali so pacientom namenjene informacije, ki jih sporočajo vladne in zdravstvene organizacije, za to populacijo razumljive.

Zbiranje podatkov je potekalo po kvalitativni metodologiji pregleda spletnih strani na določene ključne besede v avgustu in septembru 2020. Podrobnejši pregled spletnih strani in način pridobivanja podatkov sta

predstavljena v nadaljevanju. Podatke, pridobljene na spletu, smo obdelali in vnesli v Excelove tabele, kjer smo navedli vse podrobnosti.

Zbiranje podatkov je potekalo v dveh delih, in sicer:

- v prvem delu je bil izveden pregled spletnih strani vlade, vladnih organizacij in z vlado povezanih institucij s pomočjo uporabe izbranih ključnih besed;
- v drugem delu je bil izveden pregled spletnih strani zdravstvenih ustanov na podlagi izbranih ključnih besed in opredeljenih desetih kroničnih bolezni ali stanj.

Za ugotavljanje, koliko je tematika vsebin v povezavi s krepitvijo zdravja prisotna na spletnih straneh analiziranih ustanov, smo pri iskanju uporabili ključne besede ZDRAVJE, PROMOCIJA ZDRAVJA, KREPITEV ZDRAVJA, ZDRAVSTVENA VZGOJA IN ZDRAVSTVENA PISMENOST. Izbrane ključne besede so usmerjene v zdravje in ne v bolezen ter so produkt »brainstorming« sestanika skupine za analizo aktivnosti na področju zdravstvene pismenosti v Sloveniji.

Za pregled spletnih strani je bilo izbranih deset kroničnih bolezni oziroma stanj, ki so v Sloveniji najpogostejše, in sicer ishemična bolezen srca, srčno popuščanje, možganska kap, rak prostate, rak dojke, kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB), bolečina v križu ali druga kronična okvara hrbta, sladkorna bolezen tipa 2, depresija in parodontalna bolezen.

Cilji pregleda spletnih strani in obdelave teh podatkov so:

- pregled aktivnosti za splošno krepitev zdravstvene pismenosti – vlada, vladne ustanove in organizacije, zdravstvene ustanove (zdravstveni domovi in bolnišnice);
- pregled aktivnosti, usmerjenih v dvig zdravstvene pismenosti na področju desetih kroničnih bolezni/stanj – zdravstvene ustanove (zdravstveni domovi in bolnišnice).

Raziskovalna vprašanja, ki smo si jih zastavili:

- Katere aktivnosti za krepitev splošne zdravstvene pismenosti so prisotne na ravni vlade, vladnih ustanov (ministrstev) in vladnih organizacij ter bolnišnic in zdravstvenih domov?
- Katere aktivnosti za krepitev zdravstvene pismenosti na področju desetih izbranih kroničnih bolezni/stanj so prisotne v okviru zdravstvenih organizacij?

Pred samo raziskavo smo izvedli hitri poskusni pregled spletnih strani Ministrstva za zdravje (MZ), Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) ter nekaterih naključno izbranih bolnišnic in zdravstvenih domov na izbrane ključne besede. Zadetkov je bilo malo, večina pregledanih spletnih strani ni imela notranjih povezav do podstrani. Več zadetkov je omogočil splošni iskalnik Google. Poskusni pregled je pokazal skritost in nepovezanost informacij s tega področja. V splošnem iskalniku Google je mogoče zaznati veliko z zdravjem in zdravstveno pismenostjo povezanih tekstov med diplomskimi in magistrskimi deli, tudi na nezdravstvenih študijskih smereh. Zaznane so bile tudi slabe in uporabnikom neprijazne, neažurirane spletne strani. Naša izhodiščna, hipotetična ugotovitev nas je napeljala k sklepu, da zdravstveni delavci niso navajeni spletnega komuniciranja ter da ustanove ne vlagajo dovolj energije in sredstev na področje

elektronske komunikacije s pacientom. Skratka, uporabniku, ki je zainteresiran za krepitev svojega zdravja in za ustrezno ravnanje ob zdravstvenih težavah, je na voljo sicer količinsko veliko informacij, ki pa so pogosto nepovezane, pomanjkljive in ne dovolj razumljive.

Na podlagi izvedene predštudije smo zasnovali in oblikovali nadaljnjo metodologijo raziskave.

2.1 Pregled spletnih strani vlade in vladnih institucij

V prvem delu raziskave je bil namen raziskave pregledati spletne strani vlade in z vlado povezanih institucij ter ugotoviti, koliko so zdravje in povezani pojmi tematizirani. Za izvedbo pregleda smo uporabili ključne besede ZDRAVJE, PROMOCIJA ZDRAVJA, KREPITEV ZDRAVJA, ZDRAVSTVENA VZGOJA in ZDRAVSTVENA PISMENOST. Pregledane so bile naslednje spletne strani:

Ministrstva: Ministrstvo za zdravje; Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Ministrstvo za notranje zadeve; Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo; Ministrstvo za finance; Ministrstvo za infrastrukturo; Ministrstvo za kmetijstvo; Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za zunanje zadeve; Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za pravosodje.

Vladne institucije: Nacionalni inštitut za javno zdravje; Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije; Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko; Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke; Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije; Agencija za okolje – stare in nove spletne strani (Ministrstvo za okolje in prostor); Inšpektorat za delo (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti); Inšpektorat za okolje in prostor (Ministrstvo za okolje in prostor); Uprava za varstvo pred sevanji (Ministrstvo za zdravje); Urad za mladino (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport); Uprava za zaščito in reševanje – stare in nove spletne strani (Ministrstvo za obrambo); Zdravstveni inšpektorat (Ministrstvo za zdravje).

Pregled smo zasnovali na naslednjih **ciljih**:

- ugotoviti, kako pogosto se na pregledovanih spletnih straneh pojavljajo ključne besede zdravje, promocija zdravja, krepitev zdravja, zdravstvena vzgoja in zdravstvena pismenost;
- pregledati zadetke in ugotoviti, v kolikšni meri so usmerjeni v zdravje populacije;
- ugotoviti, ali vse vladne organizacije in institucije sporočajo enotne informacije, povezane z zdravjem, ki so lahko predmet dviga zdravstvene pismenosti splošne populacije.

Zastavili smo si naslednji **raziskovalni vprašanja**:

- Koliko so zdravje in z njim povezani pojmi tematizirani na spletnih straneh vlade in vladnih organizacij?
- Na kakšen način vladne organizacije in institucije sporočajo informacije, povezane z zdravjem, splošni javnosti?

Potek iskanja

Temeljito smo pregledali spletne strani vladnih organizacij v Republiki Sloveniji. V pregled smo zajeli 40 spletnih strani vladnih organizacij in institucij, od tega:

- spletno stran vlade Republike Slovenije,
- spletne strani 13 pristojnih ministrstev in
- 25 spletnih strani drugih z Vlado RS povezanih institucij.

Podatki, ki smo jih zbirali, so zajemali:

- število zadetkov, povezanih s ključno besedo, na posamezni spletni strani vlade, ministrstev in drugih vladnih institucij;
- opredelitev vrste dokumenta;
- povezavo (link) do ključnih dokumentov in
- kratek opis dokumentov na spletnih straneh.

2.2 Pregled spletnih strani zdravstvenih ustanov

V drugem delu raziskave je bil namen raziskave pregledati spletne strani zdravstvenih ustanov ter ugotoviti, koliko so zdravje in povezani pojmi tam tematizirani ter ali so informacije na področju desetih izbranih kroničnih bolezni oziroma stanj z vidika uporabnika dostopne, uporabne, razumljive in pregledne in ali kot take omogočajo dvig zdravstvene pismenosti populacije.

Pregled smo zasnovali na naslednjih **ciljih**:

- ugotoviti, kako pogosto se na pregledovanih spletnih straneh pojavljajo ključne besede zdravje, promocija zdravja, krepitev zdravja, zdravstvena vzgoja in zdravstvena pismenost;
- pregledati zadetke in ugotoviti, ali so informacije pripravljene za potrebe uporabnikov zdravstvenega sistema ali zdravstvenih delavcev;
- kategorizirati pridobljene podatke, pomembne za zdravstveno pismenost;
- ugotoviti, ali so besedila na spletnih straneh uporabna za dvig zdravstvene pismenosti populacije.

Zastavili smo si naslednja **raziskovalna vprašanja**:

- Koliko so zdravje in z njim povezani pojmi tematizirani na spletnih straneh zdravstvenih institucij?
- Ali so informacije na področju desetih izbranih kroničnih bolezni oziroma stanj z vidika uporabnika dostopne, pregledne, uporabne in razumljive?
- Ali so najdene informacije namenjene strokovni javnosti ali pacientom, ki vstopajo v zdravstveni sistem?

Potek iskanja

Pregledali smo spletne strani **68 zdravstvenih domov** (primarna raven) in spletne strani **27 bolnišnic** (sekundarna in terciarna raven). Vse zadetke smo našli z uporabo iskalnika Google. Glede na zastavljene cilje smo potek druge faze raziskave razdelili v tri korake:

- I. V prvem koraku smo na spletnih straneh zdravstvenih ustanov iskali zadetke za deset kroničnih bolezni/stanj, ki smo jih v raziskovalnem projektu izbrali. To so SRČNO POPUŠČANJE, MOŽGANSKA KAP, BOLEČINA V KRIŽU, RAK PROSTATE, RAK DOJKE, SLADKORNA BOLEZEN TIPA II, DEPRESIJA, PARODONTALNA BOLEZEN, KRONIČNA OBSTRUKTIVNA PLJUČNA BOLEZEN in DEPRESIJA. Na spletnih straneh posameznih zdravstvenih ustanov smo ugotavljali število zadetkov, ki so se pojavili ob vnosu ključne besede v njihove notranje povezave do podstrani. Pri spletnih straneh zdravstvenih ustanov, ki niso imele notranjih povezav, smo zadetke iskali samo s pomočjo iskalnika Google. V nadaljevanju smo zadetke kategorizirali na podlagi vsebine in določili vrsto zapisa. Kategorizirali smo jih kot dokument, dogodek, projekt ali aktivnost.
- II. V drugem koraku smo pregledane spletne strani kritično ocenili glede na splošno preglednost, razumljivost, uporabnost in dostopnost do podatkov. SPLOŠNA PREGLEDNOST predstavlja vtis raziskovalca ob pregledu spletne strani; RAZUMLJIVOST pojasni, kako je raziskovalec razumel podane informacije (ali so bile napisane v bralcu razumljivem jeziku); UPORABNOST PODATKOV (ali so podatki uporabni za pacienta in so mu v pomoč za navigacijo po sistemu (kje se lahko o določeni bolezni/stanju pozanima, morebitni programi ali delavnice, ki so na voljo, usmeritve na NVO in drugo); DOSTOPNOST pomeni oceno težavnosti dostopa do podatkov na spletni strani. Za vsako od predvidenih kategorij je raziskovalec ocenil pregled na podlagi tristopenjske lestvice, pri kateri je prva stopnja predstavljala **slabo oceno**, druga stopnja **dobro oceno** in tretja stopnja **zelo dobro oceno**. Opisno oceno, ki so jo imeli raziskovalci za orientacijo, predstavljamo v **tabeli 14**. V nadaljevanju so bile najdene vsebine po modelu (Sorensen, 2013) kategorizirane v kategorije Navigacija po sistemu, Razumevanje bolezni in Navodila za obvladovanje bolezni glede na to, ali so bile namenjene strokovni javnosti ali pacientu, ki vstopa v zdravstveni sistem.
- III. V drugem koraku smo pri iskalnem nizu na spletnih straneh zdravstvenih ustanov uporabili ključne besede ZDRAVJE, PROMOCIJA ZDRAVJA, KREPITEV ZDRAVJA, ZDRAVSTVENA VZGOJA IN ZDRAVSTVENA PISMENOST. Ugotavljali smo število zadetkov glede na vnos ključne besede v brskalnik in vrsto posameznega dokumenta ali informacije (dokumenti, dogodki, projekti, aktivnosti), ki je bil v nadaljevanju ocenjen z vidika preglednosti, razumljivosti, uporabnosti in dostopnosti do podatkov.

3 REZULTATI

V nadaljevanju v prvem podpoglavju prikazujemo rezultate pregledanih spletnih strani vlade in z vlado povezanih institucij ter v drugem podpoglavju rezultate pregleda spletnih strani zdravstvenih organizacij.

3.1 Pregled rezultatov, pridobljenih s pregledom spletnih strani vlade in vladnih institucij

V prvem pregledovalnem nizu smo pregledali spletne strani navedenih vladnih institucij, na katerih smo iskali ujemanje zadetkov s ključnimi besedami ZDRAVJE, ZDRAVSTVENA PISMENOST, ZDRAVSTVENA VZGOJA, KREPITEV ZDRAVJA IN PROMOCIJA ZDRAVJA. Predvidevali smo, da so to ključne besede, s katerimi bomo prepoznali vsebine, s katerimi vladne strukture enotno nagovarjajo državljane k odgovorni skrbi za lastno zdravje in s tem pripomorejo k dvigu zdravstvene pismenosti populacije. V nadaljevanju smo dobljene zadetke kategorizirali v različne dokumente ali informacije. Podpoglavje zaključujemo z oceno raziskovalcev v analizi SWOT.

3.1.1 Pregled spletnih strani na ključne pojme na področju zdravja

V tabeli 1 so navedene le spletne strani, na katerih smo našli kak zadevek. Organizacije in institucije, ki jih v tabeli 1 nismo navedli, na uporabljene ključne besede niso imele zadetkov. V skupini ministrstev smo največ zadetkov našli na spletni strani Ministrstva za zdravje (13) in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (9). Med vladnimi organizacijami in institucijami smo zaznali največ zadetkov na spletni strani Agencije za okolje in prostor, vendar pa je pomembno povedati, da je to spletna stran, ki je v času poteka raziskave še bila dostopna. Po prenovi spletnih strani vladnih organizacij in institucij na spletni strani Agencije za okolje in prostor nismo več našli zadetkov na navedene ključne besede.

Tabela 1: Prikaz številčno ovrednotenih zadetkov na posamezno uporabljeno ključno besedo na pregledanih spletnih straneh

MINISTRSTVA, VLADNE ORGANIZACIJE IN INSTITUCIJE	Skupno število zadetkov	ZDRAVJE	ZDRAVSTVENA PISMENOST	ZDRAVSTVENA VZGOJA	KREPITEV ZDRAVJA	PROMOCIJA ZDRAVJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	13	5	3	2	1	2
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	9	3	3	0	3	0
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO	8	8	0	0	0	0
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE	7	7	0	0	0	0
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	4	4	0	0	0	0
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	2	1	0	0	1	0
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	2	2	0	0	0	0
MINISTRSTVO ZA FINANCE	1		0	0	1	0
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO	1	1	0	0	0	0
AGENCIJA ZA OKOLJE – stare spletne strani (Ministrstvo za okolje in	1889	1810	1	75	1	2

prostor)						
CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij	1021	949	3	1	29	39
UPRAVA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE – stare spletne strani (Ministrstvo za obrambo)	510	503	0	2	4	1
JAVNA AGENCIJA ZA ZDRAVILA IN MEDICINSKE PRIPOMOČKE	63	63	0	0	0	0
ZDRUŽENJE ZDRAVSTVENIH ZAVODOV SLOVENIJE	30	30	0	0	0	0
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	26	26	0	0	0	0
NIJZ	2928	2522	5	21	309	71
SLUŽBA VLADE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO	1	0	1	0	0	0

V nadaljevanju smo dobljene zadetke ovrednotili po vsebini na različne dokumente ali informacije, ki jih podrobneje prikazujemo v tabeli 2, in jih v nadaljevanju opisali po posameznih institucijah. V tabeli 2 se pojavljajo različni pojmi za opis spletnih besedil, ki smo jih šteli za sporočila z zdravstvenimi vsebinami. Tako **spletna obvestila/novice** predstavljajo objave na internetu, v katerih na spletnih straneh vladnih organizacij sporočajo aktualne novice, ki se spreminjajo glede na aktualno dogajanje. **Opisi projekta** so besedila, ki opisujejo potek in aktivnosti na zastavljenih projektih. **Članki** so besedila, oblikovana v smislu novinarskih zapisov ali znanstvenoraziskovalnih zapisov. **Dokumenti** so zapisi v obliki poročil, obvestil, zaključkov projektov ter priročniki, letopisi in strategije.

Tabela 2: Prikaz opisa zadetkov na posamezno uporabljeno ključno besedo na pregledanih spletnih straneh

MINISTRSTVA, VLADNE ORGANIZACIJE IN INSTITUCIJE	ZDRAVJE	ZDRAVSTVENA PISMENOST	ZDRAVSTVENA VZGOJA	KREPITEV ZDRAVJA	PROMOCIJA ZDRAVJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	spletno obvestilo/novica	spletna novica opis projekta	dokumenti	dokumenti	spletno obvestilo/novica
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	spletne novice, članki, projekta, dokumenti	dokument	/	dokument	/
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	spletna novica	/	/	dokument	/
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	spletna novica	/	/	/	/
MINISTRSTVO ZA FINANCE	/	/	/	dokument	/
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO	spletna novica	/	/	/	/

AGENCIJA ZA OKOLJE – stare spletne strani (Ministrstvo za okolje in prostor)	/	dokumenti	/	dokumenti	spletne novice
CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij	spletne novice, članki, opis projekta, program, aktualno v sektorju, vodič, fundacija	opis projekta, projekt	opis projekta	spletne novice, projekti	opis projekta, spletne novice, dokument, članek
UPRAVA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE – stare spletne strani	dokumenti	/	dokumenti	/	dokument
JAVNA AGENCIJA ZA ZDRAVILA IN MEDICINSKE PRIPOMOČKE	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
ZDRUŽENJE ZDRAVSTVENIH ZAVODOV SLOVENIJE	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	spletna obvestila, članki	/	/	/	/
NIJZ	dokumenti, članki, spletne novice/ obvestila	spletna novica	spletna novica, dokumenti,	spletno obvestilo/, novica, dokument	dokument, spletno obvestilo/ novica
SLUŽBA VLADE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO	/	spletna novica	/	/	/

Vlada in ministrstva

Na spletni strani Vlade republike Slovenije nismo našli nobenega zadetka, so pa bile ključne besede zaznane na spletnih straneh nekaterih ministrstev. Največkrat se pojavi ključna beseda zdravje na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, vendar pa so vsi zadetki povezani z zdravjem živali, gozdov in drugih rastlin (tabeli 1 in 2). Na spletnih straneh Ministrstva za zdravje (MZ) smo zaznali 13 zadetkov, kar predstavlja največje število zadetkov od vseh pregledanih spletnih strani vlade in ministrstev. Zadetki zajemajo različna obvestila, novice, spletne objave, dokumente in nacionalne programe, povezane z zdravjem populacije, promocijo zdravja, krepitvijo zdravja in zdravstveno vzgojo, s katerimi MZ vpliva na dvig zdravstvene pismenosti populacije (tabeli 1 in 2). Na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM) smo zaznali 9 zadetkov na uporabljene ključne besede, ki zajemajo novice, članke, razpise, programe, aktualno dogajanje v sektorju in vodiče (tabeli 1 in 2). Vsebinsko večinoma zajemajo dokumente, povezane z zdravjem zaposlenih in varovanjem zdravja v delovnih okoljih. Na spletnih straneh MDDSZEM so objavljene strategije MZ usmerjene v zdravje populacije.

Agencija za okolje (Ministrstvo za okolje in prostor)

Namen Agencije za okolje je, da pomaga državljanom in državnim organom do sprejemanja odgovornih in ustreznih odločitev, povezanih z okoljem. Opravlja strokovne, analitične in upravne naloge s področja okolja na državni ravni ter o izsledkih informira na svojih spletnih straneh. Ključne vsebine so povezane z vremenskimi spremembami, kakovostjo in količino voda v Sloveniji, podnebnimi spremembami, kakovostjo zraka in drugim. Z napovedmi prispevajo k zmanjševanju naravne ogroženosti ljudi in njihovega

premoženja. S podatki in storitvami, ki jih objavljajo, omogočajo, da se lahko uporabniki ustrezno odločajo v različnih življenjskih okoliščinah, povezanih tudi z zdravjem.

Na spletni strani Agencije za okolje smo na vse predvidne ključne besede našli 1.889 zadetkov, na besedo *zdravje* 1.810 zadetkov in na besedno zvezo *zdravstvena vzgoja* 75 zadetkov. Pregledali smo prvih 63 zadetkov in ugotovili, da jih lahko kategoriziramo glede na vsebino sporočila v obvestila za javnost, dovoljenja za opravljanje dejavnosti, medicinski pripomočki, nadzor, farmakovigilanca (spremljanje varnosti zdravil), neustrezni izdelki, nekaj zadetkov pa nismo mogli kategorizirati pod skupni imenovalec (tabeli 1 in 2). Podatki na spletni strani vsebujejo ključne besede, ki smo jih uporabili v iskalnem nizu, vendar ne moremo potrditi, da so vsi pridobljeni dokumenti smiselno usmerjeni v dvig zdravstvene pismenosti populacije, s katerimi bi zagotovili ciljano usmerjene informacije za kakovostno skrb za lastno zdravje.

Uprava za zaščito in reševanje (Ministrstvo za obrambo)

Uprava za zaščito in reševanje (URSZR) je organ v sestavi Ministrstva za obrambo, ki opravlja upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči v populaciji. Naloge se nanašajo na urejanje, priprave in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, pomoč prizadetim lokalnim skupnostim, opazovanje, obveščanje in alarmiranje, zveze in informacijski sistem, ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče, požarno varstvo in delovanje splošnih reševalnih služb, organiziranje in delovanje Civilne zaščite ter priprave in delovanje Štaba za civilno zaščito, pripravljane in izvajanje nacionalnih programov na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, reševanje ter odpravljanje in sanacijo posledic nesreč. Pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah uprava sodeluje s Slovensko vojsko, Policijo in drugimi resorji. Vodi, usklajuje in izvaja mednarodne dejavnosti države na področju zaščite in reševanja na večstranski ravni.

Na spletni strani Uprave za zaščito in reševanje smo našli 510 zadetkov na ključno besedo *zdravje*. Zadetki se najpogosteje pojavljajo v besedni zvezi Ministrstvo za zdravje, minister za zdravje ali pa ob povzetkih dogodkov, povezanih z naravnimi nesrečami, v katerih se piše o posledicah, ki vplivajo na življenje in zdravje ljudi. Podatki ne podajajo informacij za dvig zdravstvene pismenosti populacije.

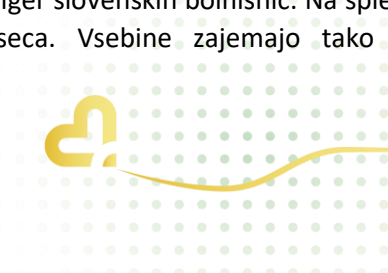
Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)

Ključna naloga JAZMP je varovanje javnega zdravja z reguliranjem in nadzorom zdravil, medicinskih pripomočkov, krvi, tkiv in celic ter z njimi povezanih dejavnosti v zasebnem in javnem sektorju.

Na spletni strani se ključna beseda *zdravje* pojavi 63-krat. Med zadetki je veliko usmeritev za zdravstvene delavce, predvsem v povezavi z varno uporabo zdravil, gre za predstavitev zakonodaje, konvencij in drugih listin. Prav tako se pojavljajo opozorila za splošno populacijo, ki usmerjajo ljudi v prepoznavanje smiselnih in nesmiselnih oglaševanj določenih zdravil.

Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije (ZDRZZ)

ZDRZZ je strokovna organizacija javnih zdravstvenih zavodov in drugih pravnih oseb, ki opravljajo zdravstveno dejavnost na podlagi koncesije. Glavni namen delovanja združenja je povezovanje in sodelovanje vseh članov, zastopanje njihovih interesov, obveščanje in svetovanje in s tem zagotavljanje boljših pogojev za njihovo delovanje. Združenje sodeluje s sorodnimi domačimi in mednarodnimi organizacijami ter je član Evropskega združenja bolnišnične in zdravstvene oskrbe (HOPE). Na spletni strani smo na izbrane ključne besede imeli 30 zadetkov. Ob podrobnem pregledu smo ugotovili, da so to pogosto zapisniki skupščine in drugih dogodkov ter promocija športnih iger slovenskih bolnišnic. Na spletnih straneh je dostopna publikacija, ki izhaja na približno dva meseca. Vsebine zajemajo tako organizacijo

zdravstvenega sistema, primere dobrih praks zdravstvenih organizacij in tudi strokovne prispevke, ki informirajo populacijo in prispevajo k dvigu zdravstvene pismenosti.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS)

Osnovna funkcija ZZZS je zagotavljanje učinkovitega zbiranja in razdeljevanja javnih sredstev za kakovostno uresničevanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, za katere se namenljajo sredstva, zbrana z obveznim plačevanjem prispevkov, zajemajo pravice do zdravstvenih storitev in nekaterih denarnih nadomestil (boleznine, potni stroški itd.).

Na spletni strani ZZZS se je izpisalo le 26 zadetkov na ključno besedo zdravje. Nekateri so vezani na zapisnike rednih sej, nekateri pa so uporabni in usmerjeni v navigacijsko zdravstveno pismenost populacije. To so recimo napotki o izbiri osebnega zdravnika, pravice bolnikov do pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, usmeritve na društva bolnikov za pomoč in samopomoč bolnikom in drugi koristni napotki. Poleg tega ima spletna stran možnost interaktivnega odgovarjanja na vprašanja uporabnikov.

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)

NIJZ je javni zavod in osrednja nacionalna ustanova, katere glavni namen je proučevanje, varovanje in zviševanje ravni zdravja prebivalstva Republike Slovenije s pomočjo ozaveščanja prebivalstva in izvajanja drugih preventivnih ukrepov. Poleg osrednje vloge v dejavnosti javnega zdravja v Sloveniji se NIJZ aktivno vključuje tudi v mednarodne projekte, ki pokrivajo različna področja zdravja in splošnih javnozdravstvenih problemov prebivalstva. NIJZ predstavlja tudi ekspertno raven za podporo odločitvam, ki jih sprejema država na nacionalni in lokalni ravni ter ki posredno ali neposredno vplivajo na zdravje (citirano s spletne strani NIJZ).

Pregled spletne strani NIJZ z uporabo predvidenih ključnih besed je pokazal skupno 2.928 zadetkov, od tega 5 zadetkov zdravstvena pismenost, 2.522 zadetkov zdravje, 309 zadetkov krepitev zdravja, 21 zadetkov zdravstvena vzgoja in promocija zdravja 71 zadetkov.

Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK)

V SVRK so odgovorni za uresničevanje evropske kohezijske politike in razvoj. Skrbijo za črpanje sredstev, ki jih zagotavljajo evropski strukturni skladi in Kohezijski sklad, kakor določa veljavni pravni red v Evropski uniji. V vlogi nacionalnega organa upravljanja v ta proces vključujejo ministrstva, vladne službe in druge deležnike. Usklajujejo in spremljajo njihove aktivnosti pri uresničevanju kohezijske politike ter o tem poročajo vladi. Zagotavljajo pogoje za vzpostavitev, vzdrževanje in delovanje informacijskega sistema za spremljanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike. Vladi in ministrstvom svetujejo pri sprejemanju ukrepov in aktov, ki se nanašajo na izvajanje in spremljanje razvoja in kohezijske politike. Skrbijo tudi za usklajenost dokumentov razvojnega načrtovanja in skladnost nacionalnih dokumentov razvojnega načrtovanja z razvojnimi dokumenti Evropske unije in drugih mednarodnih organizacij. Opravljajo tudi naloge upravljanja za potrebe drugih finančnih mehanizmov, kot sta Norveški finančni mehanizem in finančni mehanizem evropskega gospodarskega prostora (EGP) (citirano iz spletne strani Službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko).

Na spletni strani smo našli le en zadetek na ključno besedo zdravstvena pismenost. V zadnjem letu so bile spletne strani vlade in pripadajočih vladnih institucij združene pod eno okrilje z domeno gov.si. V raziskavi smo pregledali spletne strani posameznega ministrstva, ki so bile prenesene na skupno spletno stran.

Na spletnih straneh preostalih vladnih institucij, ki smo jih navedli v opisu poteka raziskave, nismo našli zadetkov na nobeno od predvidenih ključnih besed.

3.1.2 Ocene raziskovalcev po pregledu spletnih strani v analizi SWOT

Ob pregledu podatkov so se raziskovalcem porodile različne misli in občutki, ki jih predstavljamo v obliki analize SWOT.

Tabela 3: Analiza SWOT – Ocene raziskovalcev ob pregledu spletnih strani vladnih organizacij

PREDONOSTI	<p>Vsa pristojna ministrstva in njihovi organi v sestavi imajo spletno stran, na katero se dostopa iz skupne spletne strani vladnih struktur.</p> <p>Vladne in nevladne organizacije imajo na svojih spletnih straneh opredeljeno poslanstvo, namen delovanja, cilje, in aktivnosti, ki jih izvajajo.</p> <p>Nekatere vladne in nevladne organizacije imajo že vzpostavljeno medsebojno sodelovanje glede izvajanja zdravstvenih vsebin.</p>	<p>Slabo usmerjanje laičnega uporabnika na spletne strani posameznih pristojnih ministrstev in njihovih organov v sestavi.</p> <p>Zadetkov na spletnih straneh je bilo relativno malo glede na razvitost zdravstvenega sistema in preventivnih aktivnosti v Sloveniji.</p> <p>Informacije so za povprečno populacijo, ki nima zdravstvene izobrazbe, skope in pogosto nerazumljive.</p> <p>Vladne in nevladne organizacije nimajo vzpostavljene medsebojne spletne povezave glede zdravstvenih vsebin na spletnih straneh.</p> <p>Medsebojno sodelovanje poteka brez protokola sodelovanja, v katerem bi bile opredeljene vloge in naloge med deležniki glede izvajanja zdravstvenih vsebin.</p>	SLABOSTI
PRILOŽNOSTI	<p>Skupna spletna stran predstavlja možnost poenotenja informacij na področju zdravstvene pismenosti na vseh spletnih straneh, povezanih z vladnimi in nevladnimi organizacijami.</p> <p>Velika platforma za podajanje enotnih informacij ob upoštevanju optimalnega brskalnika, ki pripomore k iskanju ciljanih informacij.</p> <p>Povezovanje in sodelovanje med vladnimi in nevladnimi organizacijami glede konkretnih aktivnosti, povezanih z zdravstvenimi vsebinami oziroma zdravstveno pismenostjo.</p> <p>Vzpostavitev protokola sodelovanja med vladnimi in nevladnimi organizacijami z namenom opredelitve deležnikov, njihovih vlog in nalog, povezanih z zdravstvenimi vsebinami oziroma zdravstveno pismenostjo.</p>	<p>Preveliko število podatkov, v katerih se lahko iskalec izgubi.</p> <p>Obilica informacij, ki jih pred objavo ne preveri strokovno usposobljen kader.</p> <p>Nerazumevanje pomena medsebojnega povezovanja in sodelovanja z namenom usklajenega delovanja na področju zdravstvene pismenosti prebivalcev.</p> <p>Neupoštevanje protokola sodelovanja z opredelitvijo vlog in nalog med deležniki na področju zdravstvene pismenosti prebivalcev.</p>	NEVARNOSTI

V tabeli 3 predstavljamo ključne ugotovitve raziskovalcev, ki so pregledovali spletne strani. Veliko prednost so videli v povezavi spletnih strani vseh slovenskih ministrstev. Na pregledanih straneh so opredeljeni poslanstvo, namen delovanja, cilji in aktivnosti, ki jih izvajajo posamezne institucije. Med nekaterimi od njih je že vzpostavljeno medsebojno sodelovanje glede izvajanja zdravstvenih vsebin. Taka oblika uporabe spleta za predstavitev vladnih institucij predstavlja priložnost za poenotenje podajanja zdravstvenih informacij z upoštevanjem optimalnega brskalnika, ki pripomore k iskanju ciljanih informacij, tako tudi k bolj enostavnemu in učinkovitemu povezovanju z nevladnimi organizacijami, ki vsebinsko pokrivajo zdravstvo. Tako širok nabor vsebin, ki jih ponuja skupna spletna stran vseh vladnih institucij, ne omogoča

preglednosti, prav tako ni enostavna za usmerjanje uporabnika brez strokovnega znanja s področja zdravstva. Kot slabost so raziskovalci navedli majhno število zadetkov na spletnih straneh, čeprav ima Slovenija izredno dobro razvit zdravstveni sistem, poleg tega pa so informacije, ki jih uporabnik lahko najde na spletni strani, napisane v strokovnem jeziku, ki ga laiki pogosto ne razumejo. Vladne in nevladne organizacije nimajo vzpostavljene medsebojne spletne povezave na področju zdravstvenih vsebin, prav tako vsebine niso enotne in povezane med vladnimi organizacijami. Največja nevarnost skupne spletne strani, ki so jo zaznali raziskovalci, je predvsem možnost preobteženosti informacij, med katerimi se uporabnik ne znajde. To lahko preprečimo z upoštevanjem in vpeljavo sistema podajanja informacij po skupinah in z dobrimi notranjimi povezavami do podstrani, ki na sami spletni strani omogoča hitro iskanje zelenih vsebin.

3.2 Pregled rezultatov, pridobljenih s pregledom spletnih strani zdravstvenih ustanov: univerzitetnih kliničnih centrov, bolnišnic in zdravstvenih domov

V tem podpoglavju prikazujemo rezultate v treh korakih. V prvem koraku so prikazani zadetki za posamezno kronično bolezen oziroma stanje po posameznih ustanovah, kategoriziranih na podlagi vsebine v dokumente, dogodke, projekte ali aktivnosti. V drugem koraku so te kategorizirane vsebine raziskovalci ocenili z vidika preglednosti, razumljivosti, uporabnosti in dostopnosti podatkov. Zanimalo nas je tudi, ali so kategorizirane vsebine namenjene strokovni javnosti ali pacientu, ki vstopa v zdravstveni sistem. Zato smo vsebine na podlagi modela (Sorensen, 2013) kategorizirali še v skupine Navigacija po sistemu, Razumevanje bolezni in Navodila za obvladovanje bolezni. V tretjem koraku smo, tako kot pri vladi in vladnih institucijah, iskali število zadetkov na izbrane ključne pojme, ki smo jih kategorizirali na podlagi vsebine v dokumente, dogodke, projekte ali aktivnosti ter jih ocenili z vidika preglednosti, razumljivosti, uporabnosti in dostopnosti do podatkov.

3.2.1 Prvi korak – pregled spletnih strani na področju 10 kroničnih bolezni oziroma stanj

V prvem koraku smo na spletnih straneh zdravstvenih ustanov iskali zadetke po ključnih besedah za 10 kroničnih bolezni/stanj, ki smo jih v raziskovalnem projektu izbrali, na podlagi predhodno opisanega postopka zbiranja podatkov, kot primerne za vključitev v raziskavo. Podatke predstavljamo posamezno po izbrani ključni besedi. Analiza aktivnosti na področju posamezne izbrane kronične bolezni/stanja je potekala v dveh delih, in sicer:

- v prvem delu smo pregledali zadetke, ki smo jih našli s pomočjo notranjih povezav na spletnih straneh zdravstvenih ustanov, pri čemer smo v iskalnik vpisali besedno zvezo na primer »ishemična bolezen srca«;
- v drugem delu smo pregledali prvih pet strani zadetkov, ki smo jih našli s pomočjo iskalnika Google, pri čemer smo v iskalnik vpisali ime zdravstvene ustanove in vpisali besedno zvezo kronične bolezni/stanja.

V tabelah v nadaljevanju predstavljamo število zadetkov in opredelitev vrste dokumenta, ki smo ga lahko pogledali. V primeru ponavljanja enakega dokumenta smo šteli zadetek kot eden, ne glede na število ponovitev. Recimo, zadetek »vabilo na delavnico Sladkorna bolezen«, ki se je ponavljalo mesečno z enako vsebino, smo šteli kot enega.

3.2.1.1 Ključna beseda ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije spletne strani (optimizacija SEO – angl. Search Engine Optimizers) visoko uvrščeni.

V tabeli 4 predstavljamo število zadetkov na posameznih spletnih straneh. Predstavljene so le institucije, pri katerih smo našli zadetke. **Skupno število zadetkov je bilo 7**, od tega so bili 3 dokumenti, ki vsebujejo informacije za paciente o povezavi na ishemično bolezen srca in njeni povezanosti s hipertenzijo (povišan krvni pritisk) ter predstavitev specialistične obravnave pacientov z ishemično boleznijo srca. Pri ostalih 4 zadetkih so predstavljene specialistične ambulante ali diagnostične preiskave, ki jih lahko povežemo z ishemično srčno boleznijo. V enem primeru so bile predstavljene usmeritve za medicinske sestre, ki so v okviru projekta v domačem okolju obravnavale paciente z ishemično boleznijo srca.

Tabela 4: Pregled spletnih strani na ključno besedo ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – ishemična bolezen srca				
		Zadetekov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	Zdravstveni dom Celje	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	1	0	0	0	1
	Zdravstveni dom Slovenske Konjice	1	1	0	0	0
Sekundarna raven	Bolnišnica Topolšica	2	1	0	2	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	1	0	0	1	0
Skupaj število zadetkov		7	3	0	3	1

Ocena raziskovalca, ki je pregledoval spletne strani: »Ishemična bolezen srca je na spletnih straneh zdravstvenih ustanov izjemno slabo pokrita. Uporabnikom, ki iščejo informacije o bolezni, te spletne strani niso v pomoč.«

Zaradi tega smo se odločili, da pregledamo spletne strani še na šest ključnih besed: angina pectoris, akutni miokardni infarkt, naslednji miokardni infarkt, nekateri zapleti v poteku akutnega miokardnega infarkta, druge akutne ishemične bolezni in kronična ishemična bolezen srca. Izbrane, dodatne ključne besede so lahko ekvivalent besedni zvezi »ishemična bolezen srca«. Analiza aktivnosti ter pregled spletnih strani na navedene ključne besede na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva sta potekala v dveh korakih, in sicer:

- v prvem koraku smo pregledali zadetke, ki smo jih našli s pomočjo notranjih povezav na spletnih straneh^[1] zdravstvenih ustanov, pri čemer smo v iskalnik vpisovali navedene ključne besede;
- v drugem koraku smo pregledali prvi dve strani zadetkov, ki smo jih našli s pomočjo iskalnika Google, pri čemer smo v iskalnik vpisovali ime zdravstvene ustanove in navedene ključne besede. V analizo aktivnosti, ki v Sloveniji potekajo za dvig zdravstvene pismenosti na podlagi navedenih **6 ključnih besed** oziroma besednih zvez je bilo vključenih **5 zadetkov**, najdenih na osnovi ključne besede ANGINA PEKTORIS. Od tega je bilo vseh **5 objavljenih na primarni ravni zdravstvenega varstva, na sekundarni in terciarni ravni zadetkov ni bilo**. Na osnovi ostalih 5 ključnih besed

^[1] Pri spletnih straneh zdravstvenih ustanov, ki niso imele svojih notranjih povezav do podstrani, smo zadetke iskali samo s pomočjo iskalnika Google.

oziroma besednih zvez ni bilo nobenega zadetka, ne na primarni, ne na sekundarni in ne na terciarni ravni zdravstvenega varstva.

3.2.1.2 Ključna beseda MOŽGANSKA KAP

V analizo so bili vključeni le tisti zadetki, ki so vsebovali celotno besedno zvezo »možganska kap«. Zadetki, ki so vključevali zgolj koren besedne zveze, na primer namesto »kap« se je v besedilu pojavila »kapelica«, ali »možganska skorja« ipd. niso bili vključeni v nadaljnjo analizo. V analizo niso bili vključeni niti zadetki, ki so bili starejši od petih let (2015).

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je sprva pokazalo, da imata iskani besedni zvezi več kot 10 strani zadetkov, a so se te po navadi končale po dveh ali največ treh straneh. Le nekaj iskanj je resnično vsebovalo več kot 5 strani zadetkov.

V nekaterih primerih se besedna zveza »možganska kap« pojavi v povezavi z opisovanjem Antikoagulantne ambulante.

V tabeli 5 prikazujemo analizo zadetkov na ključno besedo »možganska kap«, ki je pokazala **65 zadetkov**. Številčno smo največ zadetkov našli na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na primarni zdravstveni ravni (23), 21 v zdravstvenih organizacijah na sekundarni in 21 v zdravstvenih organizacijah na terciarni ravni. Skupaj je bilo najdenih 20 dokumentov, 15 dogodkov, 27 aktivnosti in 3 projekti.

Večina zadetkov se vsebinsko nanaša na usmerjanje pacientov v preventivne dejavnosti zdravstvenega sistema (predavanja, delavnice in drugo) in na navodila za učinkovito zniževanje krvnega tlaka ter na pomen rednega obiskovanja terapije in rednega merjenja krvnega pritiska. Pogosto smo naleteli na priporočila za zgodnje odkrivanje možganske kapi in navodila za ukrepanje ob prepoznavi znakov za možgansko kap. Samo trije zadetki so vključevali rehabilitacijo po možganski kapi in nasvete, kam naj se svojci pacientov obrnejo za pomoč in podporo. Ti zadetki so objavljeni v okviru spletne strani zdravstvene organizacije na sekundarni ravni zdravstvenega sistema. Zadetki, pregledani na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na terciarni ravni zdravstvenega sistema, najpogosteje opisujejo oddelke (organizacijske enote) in njihove dejavnosti.

Tabela 5: Pregled spletnih strani na ključno besedo MOŽGANSKA KAP

Raven zdravstvene ga varstva	Ime institucije	Ključna beseda – možganska kap				
		Zadetek	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	OE ZD Škofja Loka	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Celje	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Domžale	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom Dravograd	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Gornja Radgona	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Idrija	2	1	1	0	0
	Zdravstveni dom Lenart	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča Postojna	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Radeče	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Sevnica	1	0	0	1	0

	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom Tolmin	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Velenje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Žalec	1	0	1	0	0
Sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica Sežana	2	2	0	0	0
	Bolnišnica Topolšica	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Celje	6	3	1	2	0
	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca NG	1	0	1	0	0
	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Izola	3	0	2	0	1
	Splošna bolnišnica Jesenice	4	0	3	1	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	2	0	1	1	0
	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	1	1	0	0	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	13	3	0	10	0
	Univerzitetni klinični center Maribor	3	1	2	0	0
	Univerzitetni rehabilitacijski inštitut RS – Soča	5	0	1	2	2
	Skupno število zadetkov	65	20	15	27	3

Ocena raziskovalca, ki je pregledoval spletne strani: »Uporabnik, ki računalniško ni vešč in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kakovostnih in uporabnih informacij.«

3.2.1.3 Ključna beseda KRONIČNA OBSTRUKTIVNA PLJUČNA BOLEZEN (KOPB)

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, z vnosom ključne besede zveze – kratice »KOPB« in smo jih ocenili kot primerne, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni.

Tabela 6: Pregled spletnih strani na ključno besedo KRONIČNA OBSTRUKTIVNA PLJUČNA BOLEZEN (KOPB)

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – KOPB				
		Zadetekov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	Zdravstveni dom Brežice	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Celje	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Idrija	2	0	1	1	0
	Zdravstveni dom dr. Julija Polca Kamnik	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Lenart	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom Ormož	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Radlje ob Dravi	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	1	0	0	0	1
	Zdravstveni dom Tolmin	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Trbovlje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Zagorje	1	1	0	0	0
Sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica Sežana	1	0	1	0	0
	Bolnišnica Topolšica	1	0	0	1	0
	Klinika Golnik – Univerzitetna klinika za	2	1	0	1	0

	Ortopedska bolnišnica Valdoltra	1	0	0	0	0
	Splošna bolnišnica Celje	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca NG	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Izola	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	2	0	0	1	1
	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	1	1	0	0	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	1	0	0	1	0
	Univerzitetni klinični center Maribor	4	0	1	3	0
	Skupaj število zadetkov	34	10	4	17	2

V analizo zadetkov s ključno besedno zvezo KOPB smo vključili **34 zadetkov**. Iz tabele 6 je razvidno, da je bilo na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na primarni ravni zdravstvenega varstva 17 zadetkov, na spletnih straneh zdravstvenih ustanov, ki delujejo na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva, pa prav tako 17 zadetkov. Zadetke smo kategorizirali v 10 dokumentov, 4 dogodke, 17 aktivnosti in 2 projekta. Zadetki so pretežno usmerjeni v predstavitev specialističnih ambulant za zdravljenje pljučnih bolezni na primarni ravni zdravstvenega varstva. Nekajkrat se pojavi kot opis nabava opreme v poslovnih poročilih, v manjši meri pa kot navodila za paciente, ki bi jih ti lahko uporabili kot pomoč pri obvladovanju bolezni. Na spletnih straneh bolnišnic je prikazano sodelovanje v različnih projektih, dostopni dokumenti pa so uporabni tudi za paciente. Kar nekajkrat se tako na spletnih straneh ustanov primarne, sekundarne in terciarne ravni pojavi obvestilo o sodelovanju in organizaciji dogodkov ob svetovnem dnevu KOPB.

Ocena raziskovalca, ki je pregledoval spletne strani: »Povzamemo lahko, da KOPB na spletnih straneh zdravstvenih ustanov ni dobro predstavljena. Uporabnikom, ki iščejo informacije o bolezni, te spletne strani sicer pomagajo pri navigaciji po sistemu, o sami bolezni in preventivi pa je informacij bore malo.«

3.2.1.4 Ključna beseda SRČNO POPUŠČANJE

V analizo so bili vključeni zgolj tisti zadetki, ki so vsebovali celotno besedno zvezo »srčno popuščanje«. Zadetki, ki so vključevali le koren besedne zveze, na primer namesto »srčno popuščanje« se je v besedilu pojavila besedna zveza »srčno-žilne«, niso bili vključeni v nadaljnjo analizo. Prav tako v analizo niso bili vključeni zadetki, starejši od petih let (starejši od leta 2015).

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je najprej pokazalo, da imata iskani besedni zvezi včasih več kot 10 strani zadetkov, vendar so se te po navadi končale po dveh ali največ treh straneh.

V analizo spletnih strani zdravstvenih organizacij s ključno besedno zvezo »srčno popuščanje« je bilo vključenih **46 zadetkov** (tabela 7). Od tega jih je bilo na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na primarni ravni 11, na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na sekundarni in terciarni ravni pa 35. Zadetke smo kategorizirali v 15 dokumentov, 13 dogodkov, 16 aktivnosti in 2 projekta. Številčno smo največ informacij o srčnem popuščanju našli na spletnih straneh zdravstvenih organizacij, ki delujejo na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva, pri čemer gre večinoma za opise aktivnosti ob Evropskem dnevu osveščanja o srčnem popuščanju, ki vsako leto poteka v maju, ter za opisovanje oddelkov in njihovih

dejavnosti. Zadetki se vsebinsko nanašajo na opisovanje bolezni, opredeljevanje simptomov srčnega popuščanja, incidenco bolezni in na dejavnike tveganja. Pet zadetkov je vključevalo zdravljenje in nasvete, kako prepoznati srčno popuščanje, usmeritve, kam po pomoč in kako poteka zdravljenje. Dve objavi sta bili obsežnejši in uporabni za pacienta »predstavitev bolnikov s srčnim popuščanjem«, med zadetki smo našli tudi video prispevek z nasveti in zloženko Srčno popuščanje. Vseh pet zadetkov je bilo lahko dostopnih, informacije pa podane na enostaven in razumljiv način.

Tabela 7: Pregled spletnih strani na ključno besedo SRČNO POPUŠČANJE

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – srčno popuščanje				
		Zadetkov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	Zdravstveni dom Brežice	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Celje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Črnomelj	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Idrija	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Kamnik	3	3	0	0	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	3	3	0	0	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	1	0	1	0	0
Sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica Topolšica	4	1	0	3	0
	Klinika Golnik	2	1	0	1	0
	Splošna bolnišnica Brežice	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Celje	4	0	2	2	0
	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Jesenice	2	0	2	0	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	4	0	1	2	1
	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	5	2	2	1	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	4	0	2	2	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	2	0	0	2	0
	Univerzitetni klinični center Maribor	5	2	2	0	1
Skupaj število zadetkov		46	15	13	16	2

Ocena raziskovalca, ki je pregledoval spletne strani: »Uporabnik, ki računalniško ni vešč in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kakovostnih in uporabnih informacij.«

3.2.1.5 Ključna beseda DEPRESIJA

Pri posameznih zdravstvenih domovih (ZD Idrija, ZD Izola itd.) se zadek večkrat ponovi; na primer najdenih je več vabil na delavnico Podpora pri spoprijemanju z depresijo, ki se izvajajo v okviru centrov za krepitev zdravja ali zdravstveno vzgojnih centrov v zdravstvenih domovih. Razlike v objavi so le v datumih predvidene izvedbe delavnice. Vsebina vabila je enaka. V takih primerih je raziskovalec vse zadetke na strani ene zdravstvene ustanove štel kot 1 zadek, saj se zadetki vsebinsko ne razlikujejo.

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je sprva prikazalo, da imata iskani besedni zvezi več kot 10 strani zadetkov, a so se te po navadi končale po dveh ali največ treh straneh.

V analizo spletnih strani zdravstvenih organizacij s ključno besedo »depresija« je bilo vključenih **143 zadetkov**. Od tega jih je bilo 107 objavljenih na primarni ravni, 36 pa na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva. Pregledane zadetke smo kategorizirali v 27 dokumentov, 5 dogodkov, 110 aktivnosti in 2 projekta (tabela 8).

Številčno največ zadetkov z informacijami o depresiji najdemo na primarni ravni zdravstvenega varstva, kjer so aktivni centri za krepitev zdravja, saj je ena od dejavnosti prisotna v vseh, namreč organizacija delavnic Podpora pri spoprijemanju z depresijo Same delavnice so bile v lokalnih okoljih zelo dobro promovirane. Večina teh zadetkov so bile informacije o delavnicah, vabila na delavnice, kratka vsebina delavnic itd. Zelo malo vsebin se je nanašalo na samo bolezen in na možne nadaljnje obravnave pacienta z depresijo. Veliko bolj kakovostne informacije o bolezni (kako prepoznati depresijo, kaj je depresija, zakaj je zdravljenje pomembno itd.) je objavljenih na spletnih straneh organizacij na terciarni ravni zdravstvenega varstva (Psihiatrična bolnišnica Idrija, Onkološki inštitut Ljubljana).

Ocena raziskovalca po pregledu spletnih strani je, da je depresija na spletnih straneh dobro predstavljena, da pa so vsebine večinoma vezane na različne aktivnosti. Uporabniku spletne strani sicer pomagajo pri navigaciji po sistemu, o sami bolezni in preventivi pa je informacij bore malo.

Tabela 8: Pregled spletnih strani na ključno besedo DEPRESIJA

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – depresija				
		Zadetek	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
primarna raven	Osnovno zdravstvo Gorenjske	1	1	0	0	0
	OE ZD BLEDE	1	0	1	0	0
	OE ZD RADOVLJICA	1	0	0	1	0
	OE ZD ŠKOFJA LOKA	1	0	0	1	0
	OE ZD TRŽIČ	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Ajdovščina	4	1	1	2	0
	Zdravstveni dom Brežice	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Celje	3	1	0	2	0
	Zdravstveni dom Črnomelj	4	1	0	3	0
	Zdravstveni dom Domžale	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Dravograd	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Gornja Radgona	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Grosuplje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Hrastnik	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Idrija	5	1	0	4	0
	Zdravstveni dom Ilirska Bistrica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Ivančna Gorica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Izola	6	1	0	5	0
	Zdravstveni dom dr. Julija Polca Kamnik	4	1	0	3	0
	Zdravstveni dom Kočevje	1	0	0	1	0
Zdravstveni dom Koper	1	0	0	1	0	
Zdravstveni dom Krško	1	0	0	1	0	
Zdravstveni dom Laško	1	0	0	1	0	

	Zdravstveni dom Lenart	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Lendava	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Litija	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	3	1	0	2	0
	Zdravstveni dom Ljutomer	9	0	0	8	1
	Zdravstveni dom Logatec	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Medvode	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Metlika	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	3	0	0	3	0
	Zdravstveni dom Nova Gorica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Ormož	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Piran	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča	3	0	0	3	0
	Zdravstveni dom Ptuj	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Radeče	2	0	1	1	0
	Zdravstveni dom Ravne na Koroškem	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Sevnica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Sežana	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenj Gradec	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenske Konjice	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom Šentjur	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Tolmin	4	2	0	2	0
	Zdravstveni dom Trbovlje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Trebnje	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom Velenje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Vrhnika	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom za študente	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Zagorje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Žalec	1	0	0	1	0
	Zgornjesavinjski zdravstveni dom Nazarje (ZS)	1	0	0	1	0
sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica Topolšica	1	1	0	0	0
	Klinika Golnik	1	0	0	1	0
	Onkološki inštitut Ljubljana	2	3	1	0	0
	Psihiatrična bolnišnica Begunje	4	3	0	1	0
	Psihiatrična bolnišnica Idrija	6	1	0	4	0
	Psihiatrična bolnišnica Ormož	3	0	0	3	0
	Psihiatrična bolnišnica Vojnik	6	4	0	2	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	1	0	0	1	0
	Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana	6	1	0	5	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	4	0	1	2	1
	Univerzitetni klinični center Maribor	1	0	0	1	0
Univerzitetni rehabilitacijski inštitut RS Soča	1	0	0	1	0	
Skupno število		143	27	5	110	2

3.2.1.6 Ključna beseda *BOLEČINA V KRIŽU*

V analizo so bili vključeni zgolj tisti zadetki, ki so vsebovali celotno besedno zvezo »bolečina v križu«. Zadetki, ki so vključevali zgolj koren besedne zveze, na primer namesto »bolečina v križu« se je v besedilu pojavila zgolj beseda »bolečina«, niso bili vključeni v nadaljnjo analizo. Prav tako v analizo niso bili vključeni zadetki, starejši od petih let (starejši od leta 2015).

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je najprej prikazalo, da imata iskani besedni zvezi včasih več kot 10 strani zadetkov, vendar so se te po navadi končale po dveh ali treh straneh. Največje število strani relevantnih zadetkov je bilo 6.

V analizo spletnih strani zdravstvenih organizacij s ključno besedo »bolečina v križu« je bilo vključenih samo **18 primernih zadetkov**. Od tega jih je bilo 13 objavljenih na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na primarni ravni, na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na sekundarni in terciarni ravni pa le 5. Pregledane zadetke smo kategorizirali v 13 dokumentov, 2 dogodka in 3 aktivnosti, kar prikazujemo v tabeli 9.

Številčno največ informacij o bolečinah v križu je bilo pregledanih na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na primarni ravni, toda ti za uporabnika večinoma nimajo uporabne vrednosti oziroma je ta zelo nizka. Zgolj v treh primerih lahko rečemo, da so bili zadetki dobri oziroma zelo dobri. Medtem ko imajo trije od petih zadetkov, najdenih na sekundarni in terciarni ravni, zelo dobro uporabno vrednost. Zaključimo lahko, da je od 18 najdenih zadetkov za uporabnika primernih zgolj šest zadetkov. Vseh šest je bilo najdenih na spletnih straneh zdravstvenih ustanov in ne s pomočjo iskalnika Google. Zadetki, ocenjeni kot primerni, se nanašajo na opisovanje bolezni, opredeljevanje simptomov, načine in možnosti zdravljenja ter na prikazovanje primernih vaj. Zadetki, ocenjeni kot neprimerni, se nanašajo na opisovanje Centralne urgentne službe in službe Nujne medicinske pomoči.

Tabela 9: Pregled spletnih strani na ključno besedo BOLEČINA V KRIŽU

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – bolečina v križu				
		Zadetek	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	Zdravstveni dom Ilirska Bistrica	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Izola	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Julija Polca	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Koper	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Lenart	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Ljutomer	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom dr. Franca	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Slovenske Konjice	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Tolmin	1	0	1	0	0
Zdravstveni dom Žalec	1	0	0	1	0	
Sekundarna in terciarna raven	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca NG	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	1	1	0	0	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	2	2	0	0	0
Skupno število zadetkov		18	13	2	3	0

Ocena raziskovalca, ki je pregledoval spletne strani: »Uporabnik, ki računalniško ni vešč in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kakovostnih in uporabnih informacij. Potrebuje veliko časa za pregledovanje in na koncu najde le malo uporabnih in koristnih informacij.«

3.2.1.7 Ključna beseda SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2

Pri pregledu posameznih spletnih strani zdravstvenih domov se nekateri zadetki večkrat ponovijo; na primer večkrat se pojavijo vabila na delavnice Zvišan krvni sladkor, Sladkorna bolezen tipa 2 in S sladkorno boleznijo skozi življenje, ki se razlikujejo zgolj v datumih izvedbe. Vsebina vabila je v vseh zadetkih enaka. V takih primerih je raziskovalec vse zadetke vabil štel kot 1 zadek, saj se vsebinsko niso razlikovali. V analizo so bili vključeni le tisti zadetki, ki so vsebovali celotno besedno zvezo »Sladkorna bolezen tipa 2«. Zadetki, starejši od petih let (starejši od leta 2015), v nadaljnjo analizo niso bili vključeni.

Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je sprva pokazalo, da imata iskani besedni zvezi včasih več kot 10 strani zadetkov, a so se te po navadi končale po dveh ali treh straneh.

Tabela 10: Pregled spletnih strani na ključno besedo SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2

Raven zdravstvenega varstva	Ime inštitucije	Ključna beseda - sladkorna bolezen tipa 2				
		Zadetkov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
primarna raven	OE ZD BLED	1	0	1	0	0
	OE ZD TRŽIČ	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Ajdovščina	8	3	2	3	0
	Zdravstveni dom Brežice	2	1	0	0	1
	Zdravstveni dom Celje	4	2	0	2	0
	Zdravstveni dom Črnomelj	2	1	1	0	0
	Zdravstveni dom Domžale	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Dravograd	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Gornja Radgona	4	1	0	3	0
	Zdravstveni dom Idrija	11	1	6	4	0
	Zdravstveni dom Ivančna Gorica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Izola	4	2	0	2	0
	Zdravstveni dom dr. Julija Polca	9	0	3	6	0
	Zdravstveni dom Kočevje	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Lenart	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	3	2	0	1	0
	Zdravstveni dom Ljutomer	2	0	0	1	1
	Zdravstveni dom Logatec	4	2	0	2	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Metlika	3	2	0	1	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	7	1	0	6	0
	Zdravstveni dom Nova Gorica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Novo mesto	0	0	0	0	0
	Zdravstveni dom Ormož	3	0	0	3	0
	Zdravstveni dom Piran	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Franca	7	1	0	6	0
	Zdravstveni dom Sevnica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Sežana	3	3	0	0	0
	Zdravstveni dom Slovenj Gradec	2	0	1	1	0
	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	4	3	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenske Konjice	5	4	0	1	0
	Zdravstveni dom Šentjur	2	1	0	1	0
Zdravstveni dom Tolmin	2	0	0	2	0	
Zdravstveni dom Trebnje	4	1	0	3	0	
Zdravstveni dom Velenje	7	1	0	6	0	
Zdravstveni dom Vrhnika	1	0	0	1	0	
Zdravstveni dom Žalec	5	1	0	4	0	
sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica Topolšica	1	1	0	0	0
	Klinika Golnik - Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik	1	0	0	1	0
	Psihiatrična bolnišnica Begunje	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Brežice	2	1	0	1	0
	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Jesenice	3	0	1	2	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	2	1	0	1	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	2	0	1	1	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	1	0	0	1	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	1	0	0	1	0
Univerzitetni klinični center Maribor	1	0	0	1	0	
Skupno število zadetkov		139	39	17	81	2

Pri analizi spletnih strani zdravstvenih ustanov s ključno besedo »Sladkorna bolezen tipa 2« je bilo najdenih **139 primernih zadetkov**. Od tega jih je bilo 123 objavljenih na primarni, 16 pa na sekundarni in terciarni ravni. Skupaj je bilo najdenih 39 dokumentov, 17 dogodkov, 81 aktivnosti in 2 projekta (tabela 10).

Številčno največ informacij o sladkorni bolezni tipa 2 najdemo na primarni ravni, predvsem v sklopu vsebin centrov za krepitev zdravja. Slednji so v okviru projekta »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih« organizirali in izvajali delavnice Zvišan krvni sladkor, »Sladkorna bolezen tipa 2 in S sladkorno boleznijo skozi življenje. Delavnice, ki so bile v lokalnih okoljih zelo dobro promovirane, so izvajali tako znotraj zdravstvenega doma kakor tudi v lokalnih organizacijah, ki so izrazile interes. Večina teh zadetkov se je nanašala na informacije o delavnicah, vabila na delavnice, kratke predstavitve vsebin delavnic ipd.

Zelo malo vsebin se je nanašalo na samo bolezen, simptome in zdravljenje. Le trije zadelki so vsebovali kakovostne informacije o bolezni, kako prepoznati sladkorno bolezen tipa 2, kaj sladkorna bolezen tipa 2 sploh je, zakaj je njeno zdravljenje pomembno in kako jo lahko uravnavamo.

Na sekundarni in terciarni ravni se je večina zadetkov nanašala na diabetološke ambulante (ambulante za zdravljenje sladkorne bolezni) in njihove kontaktne naslove ter na možnosti naročanja.

Po oceni raziskovalca je sladkorna bolezen tipa 2 na spletu dobro vsebinsko pokrita. Uporabnik, ki računalniško ni vešč in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, lahko pride do kakovostnih in uporabnih informacij, ki mu pomagajo pri odkrivanju in uravnavanju bolezni, a za to potrebuje malo več časa.

3.2.1.8 Ključna beseda RAK DOJKE

Ob pregledu spletnih strani zdravstvenih ustanov na ključno besedo »rak dojke« je raziskovalec ugotovil, da se pogosto na pregledanih spletnih straneh pojavlja besedna zveza »bolezni dojke«, »pregled dojke« ipd., zato je za pregled uporabil le del ključne besede »dojke« in tako zajel vse besedne zveze, ki bi lahko vodile do podatkov. Rezultatov je bilo nekoliko več in nekateri so bili za raziskovalni niz nepomembni; raziskovalec jih je izključil.

Onkološki inštitut Ljubljana ima več zadetkov z naslovom »Šola raka dojke«. Ker se zadelki med seboj razlikujejo le po datumu izvedbe šole je raziskovalec vse zadelke štel kot 1 zadek, saj se zadelki vsebinsko ne razlikujejo. Prav tako se je pri določenih bolnišnicah (npr. Splošna Bolnišnica Jesenice) pojavilo več zadetkov, ki so promovirali aktivnosti znotraj meseca oktobra, to je meseca boja proti raku na dojki. Ker se zadelki vsebinsko niso razlikovali, bili so le iz različnih let, je te zadelke raziskovalec upošteval kot 1 zadek. Vsi zadelki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi ali drugi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni.

Tabela 11: Pregled spletnih strani na ključno besedo RAK DOJKE

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – rak dojke				
		Zadetkov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
	OE ZD KRANJ	1	0	0	1	0
	OE ZD TRŽIČ	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Ajdovščina	1	0	2	0	0
	Zdravstveni dom Brežice	1	1	0	0	0

Primarna raven	Zdravstveni dom Celje	2	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Črnomelj	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Domžale	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Dravograd	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Gornja Radgona	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Idrija	5	0	1	4	0
	Zdravstveni dom Izola	3	0	1	2	0
	Zdravstveni dom Koper	3	2	0	1	0
	Zdravstveni dom Laško	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Lenart	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Lendava	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Litija	3	0	0	3	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	5	2	0	3	0
	Zdravstveni dom Logatec	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Metlika	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Nova Gorica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Novo mesto	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Piran	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Ptuj	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Radlje ob Dravi	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Sevnica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	2	0	0	2	0
	Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Tolmin	1	0	0	1	0
Zdravstveni dom Velenje	4	1	0	3	0	
Zdravstveni dom za študente Univerze v	2	0	0	2	0	
Zdravstveni dom Žalec	1	0	0	1	0	
Železniški zdravstveni dom Ljubljana	1	0	0	1	0	
Sekundarna in terciarna raven	Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo	1	0	0	1	0
	Klinika Golnik – Univerzitetna klinika za	1	0	0	1	0
	Onkološki inštitut Ljubljana	19	0	3	15	1
	Splošna bolnišnica Brežice	4	0	0	3	0
	Splošna bolnišnica Celje	2	0	0	2	0
	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca NG	2	0	0	2	0
	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj	3	0	0	3	0
	Splošna bolnišnica Izola	6	2	1	3	0
	Splošna bolnišnica Jesenice	4	0	1	3	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	3	0	0	3	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	3	0	0	3	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	2	0	0	2	0
Univerzitetni klinični center Maribor	2	0	0	2	0	
Skupno število zadetkov	112	16	10	84	1	

V analizo spletnih strani zdravstvenih organizacij z uporabo ključne besede povezane z rakom dojke je bilo vključenih **112 zadetkov**. Od tega jih je bilo 68 objavljenih na primarni, 26 pa na sekundarni in terciarni ravni. Skupaj je bilo najdenih 16 dokumentov, 10 dogodkov, 84 aktivnosti in 1 projekt (tabela 11). Številčno največ informacij o raku dojke najdemo na primarni ravni, saj večina zdravstvenih domov izvaja nacionalni presejalni program Dora. Večina zadetkov so bile le informacije o izvajanju programa in povezava na spletno stran Dore, kjer uporabnik dobi vse nadaljnje informacije o bolezni in programu. Več informacij o

bolezni raka dojk (o vrstah raka, zdravljenju, genetskem svetovanju, nastanku raka itd.) je bilo na terciarni ravni, največ na spletni strani Onkološkega inštituta Ljubljana, ki je skrbnik programa DORA.

Po oceni raziskovalca uporabnik lahko na spletnih straneh najde veliko informacij o dogodkih, vezanih na aktivnosti znotraj meseca oktobra, to je meseca boja proti raku na dojki, bolj malo pa o samem raku dojk in zdravljenju. Uporabnik, ki računalniško ni vešč in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, lahko najde nekaj uporabnih informacij, spletne strani mu sicer pomagajo pri navigaciji po sistemu, o sami bolezni in preventivi pa je informacij bore malo.

3.2.1.9 Ključna beseda RAK PROSTATE

Pri pregledu spletnih strani zdravstvenih ustanov na ključno besedno zvezo »rak prostate« so bili zajeti zadetki, ki niso bili starejši od petih let (starejši od leta 2015). Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je najprej pokazalo, da imata iskani besedni zvezi včasih več kot 10 strani zadetkov, vendar so se te po navadi končale po dveh ali treh straneh.

Pri pregledu spletnih strani s ključno besedo »rak prostate« je bilo najdenih **50 primernih zadetkov**. Od tega jih je bila polovica objavljenih na primarni in druga polovica na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva. Skupaj je bilo najdenih 27 dokumentov, 6 dogodkov in 17 aktivnosti (tabela 12). Zgolj 7 od 50 zadetkov je bilo najdenih pri uporabi besedne zveze »bolezni prostate«, ostali so bili pri iskanju najdeni z uporabo besedne zveze »rak prostate«.

Polovica informacij se je nanašala na samo bolezen, simptome in zdravljenje. Najboljši zadetki so bili najdeni na spletni strani Onkološkega inštituta Ljubljana, kjer najdemo informacije o epidemiologiji in dejavnih tveganja, bolezenskih znakih, diagnozi in stadiju bolezni, preventivi (primarna, sekundarna) in osnovnem zdravljenju ter spremljanju pacientov po zaključenem zdravljenju. Vse omenjene informacije so predstavljene tudi v obsežnih publikacijah.

Na sekundarni in terciarni ravni se je večina zadetkov nanašala na urološke ambulante, njihove kontaktne informacije in možnosti naročanja.

Tabela 12: Pregled spletnih strani na ključno besedo RAK PROSTATE

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – rak prostate				
		Zadetek	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	OE ZD BLED	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Brežice	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom dr. Božidarja Lavriča	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Črnomelj	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Gornja Radgona	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Idrija	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Laško	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Ljubljana	2	1	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom Metlika	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Novo mesto	1	1	0	0	0
	Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Sežana	2	2	0	0	0

	Zdravstveni dom Tolmin	1	0	1	0	0
	Zdravstveni dom Trebnje	2	2	0	0	0
	Zdravstveni dom Velenje	4	4	0	0	0
Sekundarna in terciarna raven	Onkološki inštitut Ljubljana	6	4	2	0	0
	Splošna bolnišnica Brežice	1	1	0	0	0
	Splošna bolnišnica Celje	4	2	0	2	0
	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca NG	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Jesenice	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Murska Sobota	1	0	0	1	0
	Splošna bolnišnica Novo mesto	2	0	0	2	0
	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	2	0	0	2	0
	Splošna bolnišnica Trbovlje	1	0	0	1	0
	Univerzitetni klinični center Ljubljana	2	0	1	1	0
	Univerzitetni klinični center Maribor	4	1	0	3	0
		Skupno število zadetkov	50	27	6	17

Po oceni raziskovalca uporabnik, ki računalniško ni več in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kakovostnih in uporabnih informacij.

3.2.1.10 Ključna beseda PARODONTALNA BOLEZEN

V analizo spletnih strani zdravstvenih ustanov na ključno besedo »parodontalna bolezen« niso bili vključeni zadetki, starejši od petih let (starejši od leta 2015). Prav tako v analizo niso bili vključeni zadetki, ki so vključevali le kontaktne podatke zobozdravstvenih ambulant. Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, so se pojavili na prvi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni. Pri iskanju se je sprva pokazalo, da ima iskana beseda včasih več kot 10 strani zadetkov, a so se te po navadi končale po dveh straneh. Pri analizi spletnih strani zdravstvenih ustanov na ključno besedo »parodontalna bolezen« je bilo najdenih samo **5 primernih zadetkov**. Vsi zadetki so bili objavljeni na primarni zdravstveni ravni. Skupaj smo našli 1 dokument in 4 aktivnosti (tabela 13). Večina zadetkov se nanaša na kontaktne podatke in uradne ure parodontoloških ambulant, ki za uporabnika nimajo uporabne vrednosti oziroma je ta nizka. Le v enem primeru lahko rečemo, da je bil zadetek zelo dober, saj opisuje bolezen, opredeli simptome in nasvete za preprečitev in možnosti zdravljenja.

Tabela 13: Pregled spletnih strani na ključno besedo PARODONTALNA BOLEZEN

Raven zdravstvenega varstva	Ime institucije	Ključna beseda – parodontalna bolezen				
		Zadetkov	Dokumenti	Dogodki	Aktivnosti	Projekti
Primarna raven	Zdravstveni dom Celje	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Murska Sobota	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica	1	0	0	1	0
	Zdravstveni dom Velenje	1	1	0	0	0
Skupno število zadetkov		5	1	0	4	0

Po oceni raziskovalca uporabnik, ki računalniško ni več in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, ne najde kakovostnih in uporabnih informacij. Potrebuje veliko časa za pregledovanje in na koncu ne najde informacij, ki jih želi in potrebuje. Parodontalna bolezen je področje, ki mu zdravstveni sektor ne namenja dovolj pozornosti in kjer je še veliko prostora za izboljšave.

Tabela 14: Sumarni prikaz zadetkov za posamezno kronično obolenje/stanje glede na raven zdravstvenega varstva

Kronično obolenje/stanje	Zdravstvena raven	Število zadetkov
Ishemična bolezen srca	primarna	3
	sekundarna	3
Možganska kap	primarna	23
	sekundarna	42
KOPB	primarna	16
	sekundarna	18
Srčno popuščanje	primarna	11
	sekundarna	35
Depresija	primarna	107
	sekundarna	36
Bolečina v križu	primarna	13
	sekundarna	5
Sladkorna bolezen tipa 2	primarna	123
	sekundarna	16
Rak dojke	primarna	59
	sekundarna	53
Rak prostate	primarna	25
	sekundarna	25
Parodontalna bolezen	primarna	5
	sekundarna	/

V tabeli 14 prikazujemo skupno število zadetkov po posameznem iskalnem pojmu (izbrano kronično obolenje/stanje) glede na zadetke, pridobljene na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na primarni ali sekundarni/terciarni ravni zdravstvenega varstva.

3.2.2 Drugi korak – pregled spletnih strani z vidika uporabnosti^[2]

V drugem koraku je bil izveden kritičen pregled vsebin na spletnih straneh z vidika preglednosti, razumljivosti, uporabnosti in dostopnosti do podatkov. Raziskovalci so ocenili vsako vsebino, povezano s predvidenimi iskalnimi pojmi. Preglednost, razumljivost, uporabnost in dostopnost do podatka so ocenili s slabo, dobro ali zelo dobro. V nadaljevanju smo podatke oblikovali v številčne ocene, ki pomenijo 1 (slabo), 2 (dobro) in 3 (zelo dobro). V tabeli 14 predstavljamo kriterije, ki so jih raziskovalci upoštevali ob pregledu spletnih strani za oblikovanje ocene.

Tabela 15: Vsebinska razlaga ocen, ki so jih raziskovalci uporabili

	PREGLEDNOST	RAZUMLJIVOST	UPORABNOST	DOSTOPNOST DO PODATKOV
Slabo	Podane informacije so nepregledne in/ali razpršene na več mest na spletni strani; uporabnik potrebuje več časa, da pride do iskanih informacij.	Večino besedila sestavljajo strokovni izrazi, ki niso razloženi.	Informacije niso pomembne pri razumevanju, prepoznavanju bolezni in/ali zdravljenju bolezni.	Za dostop do uporabe informacije je bilo potrebno veliko iskanja po spletni strani zdravstvene ustanove in/ali iskanja v spletnem iskalniku Google.
Dobro	Informacije so na spletni strani podane večinoma na enem mestu; uporabnik ne potrebuje veliko časa, da pride do iskanih informacij.	Informacije so večinoma podane razumljivo; ne uporablja se veliko strokovnih izrazov.	Informacije so v pomoč pri razumevanju, prepoznavanju bolezni in/ali zdravljenju bolezni.	Za dostop do uporabe informacije je bilo potrebno nekaj iskanja po spletni strani zdravstvene ustanove.
Zelo dobro	Vse informacije so na spletni strani podane na enem mestu; uporabnik hitro najde iskane informacije.	Če besedilo vključuje strokovne izraze, so ti dobro razloženi in uporabnik besedilo razume v celoti.	Informacije so v zelo veliko pomoč pri razumevanju, prepoznavanju bolezni in/ali zdravljenju bolezni.	Informacija je bila hitro dostopna s pomočjo notranjih povezav na spletni strani zdravstvene ustanove.

V tabeli 15 prikazujemo ocene vsebin na spletnih straneh glede na izbrane kronične bolezni ali stanja. Ločeno prikazemo pregled spletnih strani organizacij na primarni zdravstveni ravni ter združeno sekundarno in terciarno zdravstveno raven. V tabeli so razvidne povprečne ocene vseh pregledanih vsebin, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na uporabljene ključne besede. Na ključno besedo **ishemična bolezen srca** so vsebine predstavljali le trije zdravstveni domovi. Raziskovalci so ocenili, da so vsebine hitro dostopne, podane vse na enem mestu, izrazoslovje je primerno za uporabnika, informacije so razumljive in so v pomoč pri razumevanju bolezni. Spletne strani imajo notranje povezave do odstrani, ki omogočajo hiter dostop do ciljanih informacij. Na sekundarni zdravstveni ravni so bile identificirane objave le v dveh ustanovah, ocenjene prav tako kot na primarni ravni. Na ključno besedo **možganska kap** so bile identificirane vsebine na 17 spletnih straneh zdravstvenih domov. Ocenjene so bile

^[2] Uporabnost kot krovni pojem za dostopnost, preglednost in razumljivost informacij.

povprečno z oceno dobro, prav tako so bile z oceno dobro ocenjene vsebine o možganski kapi na 13 spletnih straneh bolnišnic. Na ključno besedo **parodontalna bolezen** na spletnih straneh bolnišnic nismo našli nobenega zadetka. Na primarni zdravstveni ravni je tovrstne vsebine predstavljalo 5 zdravstvenih domov. Raziskovalci so vsebine ocenili s povprečno oceno dobro. Z najnižjo oceno so ocenjene vsebine spletnih strani na ključno besedo **bolečina v križu** na 4 bolnišničnih spletnih straneh, medtem ko so na spletnih straneh 13 zdravstvenih domov vsebine ocenjene z oceno dobro. Vsebine, ki predstavljajo **depresijo**, so na spletnih straneh 16 bolnišnic raziskovalci najbolje ocenili, prav tako vsebine o depresiji predstavljajo vsi zdravstveni domovi, katerih spletne strani so bile pregledane. Več kot polovica zdravstvenih domov ima na spletnih straneh vsebine o **sladkorni bolezni tipa 2** in o **raku dojke**, ki so prav tako ocenjene z oceno dobro. Raziskovalci so najpogosteje navajali, da spletne strani zdravstvenih ustanov nimajo notranjih povezav, v katere bi lahko uporabnik vtipkal ključno besedo. Veliko zadetkov so morali poiskati prek iskalnika Google tako, da so kot ključno besedo navedli izbrano bolezen/stanje in zdravstveno ustanovo.

Tabela 16: Ocena vsebin na spletnih straneh glede na izbrano kronično bolezen/stanje na posamezni zdravstveni ravni

Kronično obolenje/stanje	Zdravstvena raven	Ocena spletnih strani z vidika raziskovalcev			
		Preglednost	Razumljivost	Uporabnost	Dostopnost do podatkov
Ishemična bolezen srca	primarna	2,00	1,67	2,67	2,67
	sekundarna	2,00	2,00	2,50	3,00
Možganska kap	primarna	1,86	1,71	1,93	2,33
	sekundarna	2,00	2,09	2,08	2,85
KOPB	primarna	2,00	2,00	1,92	2,92
	sekundarna	2,09	2,09	2,50	2,42
Srčno popuščanje	primarna	2,14	2,14	2,14	3,00
	sekundarna	2,08	2,00	2,00	2,42
Depresija	primarna	1,98	1,98	2,02	2,73
	sekundarna	2,17	2,25	2,50	2,63
Bolečina v križu	primarna	2,00	2,00	2,27	2,46
	sekundarna	1,25	1,25	2,00	1,75
Sladkorna bolezen tipa 2	primarna	2,03	2,03	2,06	2,86
	sekundarna	1,91	1,91	2,00	2,64
Rak dojke	primarna	2,03	2,06	2,12	2,71
	sekundarna	2,00	2,00	2,00	1,93
Rak prostate	primarna	1,69	1,75	2,19	2,75
	sekundarna	1,91	1,91	1,91	2,36
Parodontalna bolezen	primarna	1,80	1,80	1,80	3,00
	sekundarna	/	/	/	/

V nadaljevanju so raziskovalci vsebine na spletnih straneh zdravstvenih ustanov razvrstili in opredelili kot vsebine za zdravstvene delavce ali vsebine za uporabnike zdravstvenega sistema. Zanimalo nas je, ali so vsebine na spletnih straneh namenjene strokovni javnosti ali pacientu, ki vstopa v zdravstveni sistem. Na podlagi modela, oblikovanega po avtorici Sorensen (2013), smo vsebine na spletnih straneh še kategorizirali v skupine Navigacija po sistemu, Razumevanje bolezni in Navodila za obvladovanje bolezni. V tabeli 16 so prikazani kriteriji, ki so jih raziskovalci upoštevali ob razvrstitvah vsebin.

Tabela 17: Kriteriji za razvrstitev spletnih vsebin na ključne besede izbranih kroničnih bolezni/stanj

Pojmi	Razlaga
NAVODILA PACIENTOM	Informacija je namenjena splošni populaciji/pacientom, ki niso iz zdravstvene stroke.
NAVODILA ZDRAVSTVENIM DELAVCEM	Informacija je namenjena zdravstvenim delavcem; za razumevanje informacije je potrebno poznavanje zdravstvene stroke.
NAVIGACIJA PO SISTEMU	Informacija uporabnika usmerja po sistemu, poda naslednji korak; kako, kam naprej / na primer vabila na delavnico, opis ambulate, kontaktne informacije itd.
RAZUMEVANJE BOLEZNI	Informacija ponudi podatke o bolezni / na primer kaj je ta bolezen; kakšni so znaki, simptomi bolezni; kako nastane; dejavniki tveganja itd.
NAVODILA ZA OBVLADOVANJE BOLEZNI	Napotki za življenje z boleznijo / na primer kako živeti, ko je bila bolezen že diagnosticirana; kako preprečimo bolezen itd.

V tabeli 17 opisujemo rezultate na podlagi predstavljenih kriterijev. Raziskovalci so ugotovili, da je od spletnih vsebin največ vsebin namenjenih **pacientom** (n = 546) in da so te razvrščene v kategorijo Navigacija po sistemu (n = 369), kar pomeni, da vsebine usmerjajo pacienta, kje v sistemu lahko dobi informacije ali poskrbi za svoje zdravljenje, če ima katero od izbranih kroničnih bolezni ali stanj. Najpogosteje tovrstno informacijo dobi za področje Sladkorne bolezni tipa II (n = 104), najmanjkrat pa za področje Bolečine v križu (n = 3). Informacijo o razumevanju posamezne bolezni je imelo 112 zadetkov, od tega največ na področju Depresije (n = 24), na področju Parodontalne bolezni pa le 1 zadetek. Navodila za obvladovanje bolezni so prikazana v 65 dokumentih, najpogosteje za področje Raka prostate (n = 15), nobenega tovrstnega navodila pa nismo našli za področji KOPB in Ishemično bolezen srca.

Med vsebine za **strokovno javnost** je bilo razvrščenih 82 informacij. Za usmerjanje po zdravstvenem sistemu je bilo najdenih 15 dokumentov, ki so strokovni javnosti lahko v pomoč tudi pri usmerjanju pacientov. Največ na področju Sladkorne bolezni tipa 2 (n = 6), nobenega zadetka pa na področjih Ishemične bolezni srca, Bolečine v križu, Raka prostate in Parodontalne bolezni. Največ informacij za strokovno javnost je bilo s področja poznavanja posamezne bolezni, predvsem Depresije (n = 12) in pa KOPB (n = 10). Nobene informacije za strokovno javnost na področju poznavanja bolezni nismo našli na temo s področij Raka prostate in Parodontalne bolezni. Štiriindvajset dokumentov je vsebovalo navodila za obvladovanje bolezni, namenjena strokovni javnosti. Največ s področij Možganske kapi (n = 8) in Sladkorne bolezni tipa 2 (n = 6). Zadetkov nismo našli za področja Ishemične bolezni srca, KOPB, Depresije, Rak dojke in Parodontalne bolezni.

Tabela 18: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključne izbrane kronične bolezni/stanja glede na vsebino spletne informacije

	Vsebine za paciente			Vsebine za strokovno javnost		
	NAVIGACIJA PO SISTEMU	RAZUMEVANJE BOLEZNI	NAVODILA ZA OBVLADOVANJE BOLEZNI	NAVIGACIJA PO SISTEMU	RAZUMEVANJE BOLEZNI	NAVODILA ZA OBVLADOVANJE BOLEZNI
ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA	4	0	0	0	1	0
MOŽGANSKA KAP	26	17	11	4	3	8
KOPB	12	7	0	1	10	0
SRČNO POPUŠČANJE	22	16	11	1	5	5
DEPRESIJA	94	24	5	1	12	0
BOLEČINA V KRIŽU	3	5	10	0	1	1
SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2	104	13	12	6	4	6
RAK DOJKE	82	16	0	2	7	0
RAK PROSTATE	18	13	15	0	0	4
PARODONTALNA BOLEZEN	4	1	1	0	0	0

3.2.3 Tretji korak – pregled spletnih strani na ključne pojme na področju zdravja

Tako kot za pregled spletnih strani vladnih organizacij smo se odločili tudi za pregled spletnih strani zdravstvenih organizacij s pomočjo petih ključnih besed, ki odražajo splošno predstavo o informacijah na področju zdravja. To so ZDRAVJE, PROMOCIJA ZDRAVJA, KREPITEV ZRAVJA, ZDRAVSTVENA VZGOJA IN ZDRAVSTVENA PISMENOST.

Analiza aktivnosti z uporabo ključnih besed je potekala v dveh korakih, in sicer:

- v prvem koraku smo pregledali zadetke, ki smo jih našli s pomočjo notranjih povezav na spletnih straneh^[3] zdravstvenih ustanov, pri čemer smo v iskalnik vpisali iskano ključno besedo;
- v drugem koraku smo pregledali prvih pet strani zadetkov, ki smo jih našli s pomočjo iskalnika Google, pri čemer smo v iskalnik vpisali ime zdravstvene ustanove in iskano ključno besedo.

Pregledane so bile spletne strani 68 zdravstvenih domov na primarni ravni ter 27 bolnišnic na sekundarni in terciarni ravni. Na primarni ravni ima od vseh zdravstvenih domov na svojih spletnih straneh notranje povezave le 32 zdravstvenih domov, na sekundarni in terciarni ravni pa ima od 27 bolnišnic na svojih spletnih straneh notranje povezave 16 bolnišnic.

^[3] Pri spletnih straneh zdravstvenih ustanov, ki niso imele svojih notranjih povezav do podstrani, smo zadetke iskali samo s pomočjo iskalnika Google.

Zadetki so bili kategorizirani na podlagi vsebine v dokumente, dogodke, projekte ali aktivnosti, ki so jih raziskovalci v nadaljevanju ocenili z vidika preglednosti, razumljivosti, uporabnosti in dostopnosti do podatkov. Vsebina je bila ocenjena z oceno slabo (1), dobro (2) ali zelo dobro (3). V tabeli 14 so predstavljeni kriteriji, ki so bili upoštevani ob pregledu spletnih strani za oblikovanje ocen. V spodnjih tabelah so razvidne povprečne ocene vseh pregledanih vsebin, ki so bile najdene na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na uporabljene ključne besede.

Ob uporabi ključne besede ZDRAVSTVENA PISMENOST nismo našli nobenega zadetka na nobeni spletni strani zdravstvenih ustanov v Sloveniji.

3.2.3.1 Ključna beseda ZDRAVJE

Na ključno besedo ZDRAVJE so bili vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google, primerni in so se pojavili na prvi ali drugi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko uvrščeni.

Na ključno besedo »zdravje« smo skupno na spletnih straneh našli **124 zadetkov**, od tega 114 zadetkov na primarni ravni ter 10 zadetkov na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva. Nobenega zadetka nismo zasledili na spletnih straneh 12 zdravstvenih domov, pri bolnišnicah pa smo zadetke našli le na 5 spletnih straneh.

Številnosti zadetkov na primarni ravni gre pripisati delovanju zdravstveno vzgojnih centrov, centrov za krepitev zdravja in dispanzerjev oziroma centrov za duševno zdravje. V navedenih centrih so predstavljeni številni programi, aktivnosti in delavnice tako za otroke in mladostnike ter tudi za odrasle. Posebna pozornost je namenjena ranljivim skupinam. Spletne strani centrov za krepitev zdravja imajo objavljene konkretne informacije, usmeritve in napotke ter tudi video vsebine. Pri zadetkih na sekundarni in terciarni ravni smo zasledili vabila na dogodke, povezave do internih zdravstvenih glasil, povezave do nekaterih društev, v enem primeru pa gre za 35 filmov na različne teme, povezane z zdravjem. Skupaj je bilo najdenih 22 dokumentov (od tega 15 na primarni in 7 na sekundarni ravni), 5 dogodkov (od tega 4 na primarni in 1 na sekundarni ravni), 1 projekt na primarni ravni in 96 aktivnosti (od tega 94 na primarni in 2 na sekundarni ravni). Večino zadetkov so raziskovalci ocenili z oceno dobro, najboljše od vseh je bila ocenjena dostopnost do podatkov na primarni zdravstveni ravni (tabela 18).

Tabela 19: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo ZDRAVJE

Zdravstvena raven	Ključna beseda zdravje	Spletna stran z vidika raziskovalca			
		preglednost	razumljivost	uporabnost	dostopnost do podatkov
Primarna	114	2,00	2,00	2,02	2,41
Sekundarna in terciarna	10	2,00	2,00	2,00	2,00
SKUPAJ	124	/	/	/	/

Po oceni raziskovalca uporabnik, ki računalniško ni več in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kvalitetnih in uporabnih informacij. Potrebuje veliko časa za pregledovanje in na koncu najde le malo uporabnih in koristnih informacij.

3.2.3.2 Ključna beseda ZDRAVSTVENA VZGOJA

V analizo smo vključili zgolj tiste zadetke, ki so vsebovali naslednje besedne zveze: zdravstvena vzgoja, zobozdravstvena vzgoja, zdravstvena nega in vzgoja za zdravje. Zadetki, ki so bili starejši od leta 2015, niso bili vključeni v nadaljnjo analizo. Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi ali drugi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko razvrščeni.

V analizo aktivnosti, ki v Sloveniji potekajo za dvig zdravstvene pismenosti na področju zdravstvene vzgoje, je bilo vključenih **220 zadetkov**, in sicer 197 zadetkov na primarni ravni in 23 zadetkov na sekundarni ravni. Od 220 zadetkov jih je bilo 19 povezanih z dokumenti letno poročilo ali program dela in finančni načrt za posamezno leto. Po oceni raziskovalca ti zadetki, ki so sicer vključevali besedno zvezo zdravstvena vzgoja, nimajo povezave z zdravstveno pismenostjo oziroma ne prispevajo k njenemu dvigu, zato za nadaljnjo analizo niso primerni. Ključne besede »zdravstvena vzgoja« nismo zasledili na 9 spletnih straneh od 68 na primarni ravni ter na 17 spletnih straneh od 27 ustanov na sekundarni in terciarni ravni. Število zadetkov na posamezni strani niha od 1 do 11 na primarni ravni in od 1 do 5 na sekundarni ravni.

Večina uporabnih zadetkov se pojavlja v povezavi z aktivnostmi, ki jih izvajajo v okviru centrov za krepitev zdravja in zdravstveno-vzgojnih centrih. Pri pregledu spletnih strani je bilo ugotovljeno, da zdravstvene ustanove za iste aktivnosti uporabljajo različno terminologijo, kar bi lahko pri končnem uporabniku, ki ni zdravstveni delavec, povzročilo zmedo. Tako najdemo zadetke, ki vključujejo besedne zveze, kot so zdravstvena nega, zdravstvena vzgoja, vzgoja za zdravje ipd. Smiselna bi bila vpeljava enotne terminologije. Skupaj smo našli 37 dokumentov (od tega 33 na primarni in 4 na sekundarni ravni), 3 dogodke na primarni ravni, 1 projekt na primarni ravni in 178 aktivnosti (od tega 159 na primarni in 19 na sekundarni ravni). Večino zadetkov so raziskovalci ocenili z oceno dobro, najboljše od vseh je bila ocenjena dostopnost do podatkov na primarni zdravstveni ravni, na sekundarni ravni pa tudi uporabnost informacij (tabela 19).

Tabela 20: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo ZDRAVSTVENA VZGOJA

Zdravstvena raven	Ključna beseda zdravstvena vzgoja	Spletna stran z vidika raziskovalca			
		preglednost	razumljivost	uporabnost	dostopnost do podatkov
Primarna	197	2,02	2,00	2,14	2,75
Sekundarna in terciarna	23	2,00	2,00	2,30	2,30
SKUPAJ	220	/	/	/	/

Po oceni raziskovalca uporabnik, ki računalniško ni več in informacije išče le znotraj spletnih strani lokalnih zdravstvenih ustanov, načeloma težko pride do kakovostnih in uporabnih informacij. Potrebuje veliko časa za pregledovanje in na koncu najde le malo uporabnih in koristnih informacij.

3.2.3.3 Ključna beseda KREPITEV ZDRAVJA

V analizo smo vključili zadetke, ki so bili mlajši od petih let in so vsebovali celotno besedno zvezo »krepitev zdravja«. Zadetki, ki so vključevali le koren besedne zveze, na primer namesto »krepitev zdravja« se je v besedilu pojavila le beseda »zdravja«, niso bili vključeni v nadaljnjo analizo. Prav tako v analizo niso bili

vključeni zadetki, ki so vključevali besedno zvezo krepitev zdravja, a so se navezovali na odlok o ustanovitvi ustanove oziroma na njegovo poslanstvo. Slednji z vidika raziskovanja niso imeli nobene povezave z zdravstveno pismenostjo in aktivnostmi, ki jih analiziramo v raziskavi. Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi ali drugi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko razvrščeni.

V končno analizo smo vključili **145 zadetkov**. Od tega jih je bilo 142 objavljenih na primarni, 3 pa na sekundarni in terciarni ravni. Nobenega zadetka na ključno besedo »krepitev zdravja« nima 18 zdravstvenih domov in kar 24 bolnišnic. Večina zadetkov na primarni ravni se nanaša na aktivnosti, ki se izvajajo v okviru centrov za krepitev zdravja in zdravstveno-vzgojnih centrov. Število zadetkov na posamezni spletni strani niha od 1 do 8 objav na primarni ravni, na sekundarni ravni pa je samo po 1 objava na posamezni spletni strani. Zadetke smo kategorizirali na 3 dokumente (od tega 2 na primarni in 1 na sekundarni ravni), 1 dogodek na primarni ravni in 141 aktivnosti (od tega 139 na primarni in 2 na sekundarni ravni). Večino zadetkov so raziskovalci ocenili z oceno dobro, najboljše od vseh je bila ocenjena dostopnost do podatkov na primarni zdravstveni ravni (tabela 20).

Tabela 21: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo KREPITEV ZDRAVJA

Zdravstvena raven	Ključna beseda krepitev zdravja	Spletna stran z vidika raziskovalca			
		preglednost	razumljivost	uporabnost	dostopnost do podatkov
Primarna	142	2,00	2,00	2,00	2,68
Sekundarna in terciarna	3	2,00	2,00	2,00	2,00
SKUPAJ	145	/	/	/	/

Po oceni raziskovalca je zelo malo zadetkov primernih za nadaljnjo analizo aktivnosti, saj ne prispevajo k dvigu zdravstvene pismenosti uporabnika. Nobeden od zadetkov mu ne pove, kako si lahko okrepi svoje zdravje in kaj mora narediti.

3.2.3.4 Ključna beseda PROMOCIJA ZDRAVJA

Tudi pri iskanju te ključne besede smo upoštevali samo zadetke, ki so vsebovali celotno besedno zvezo »promocija zdravja«. Za nadaljnjo analizo nismo vključili zadetkov, ki so vsebovali le koren besedne zveze, na primer namesto »promocija zdravja« se je v besedilu pojavila zgolj beseda »zdravje« ali »promocija«, in zadetke, starejše od petih let. Prav tako v analizo niso bili vključeni zadetki, ki so vključevali besedno zvezo »promocija ustnega zdravja« ipd. Vsi zadetki, ki smo jih našli z uporabo iskalnika Google in so bili primerni, so se pojavili na prvi ali drugi strani, kar pomeni, da so bili zaradi dobre optimizacije SEO visoko razvrščeni.

Na spletnih straneh zdravstvenih domov smo na izbrano ključno besedo našli **145 zadetkov**. Od tega jih je bilo 91 objavljenih na primarni, 54 pa na sekundarni in terciarni ravni. Izbrana ključna beseda je najslabše zastopana na spletnih straneh na primarni ravni, saj je nismo zasledili kar na 25 spletnih straneh. Na spletnih straneh na sekundarni ravni smo jo zasledili na 15 spletnih straneh. Število zadetkov tako na primarni kot sekundarni ravni na posamezno spletno stran znaša od 1 do 5. Skupaj smo našli 56 dokumentov (od tega 20 na primarni in 36 na sekundarni ravni), 6 dogodkov (4 na primarni in 2 na

sekundarni ravni), 1 projekt na primarni ravni in 82 aktivnosti (od tega 66 na primarni in 16 na sekundarni ravni). Največ zadetkov (23) na sekundarni ravni je imel Onkološki inštitut Ljubljana, kjer imajo v svojem internem časopisu rubriko promocija zdravja, v kateri obravnavajo različne tematike. Od skupno 145 zadetkov jih je bilo 27 povezanih z dokumenti letno poročilo, program dela in finančni načrt za posamezno leto ali strateški načrt. Po oceni raziskovalca ti zadetki niso povezani z zdravstveno pismenostjo oziroma ne prispevajo k njenemu dvigu, čeprav vsebujejo ključno besedo promocija zdravja.

Na določenih spletnih straneh je bilo sicer mogoče opaziti določena področja »promocije zdravja«, na primer opustitev kajenja, ker pa spletna stran ni vsebovala besedne zveze »promocija zdravja«, tega ni bilo mogoče upoštevati. Zasledili smo malo programov promocije zdravja, ki bi jih lahko slovenske organizacije izvajale v okviru promocije zdravja na delovnem mestu. Prav tako so zaradi odredbe MZ zaradi trenutne epidemiološke situacije do nadaljnjega prekinjene vse aktivnosti, kar je lahko tudi težava za končnega uporabnika.

Več kot polovico zadetkov na spletnih straneh zdravstvenih organizacij na primarni ravni so raziskovalci ocenili z oceno zelo dobro, najboljše od vseh je bila ocenjena dostopnost do podatkov. Tudi na sekundarni in terciarni ravni so raziskovalci ocenili skoraj polovico vseh zadetkov z zelo dobro, najboljše pa je bila ocenjena dostopnost podatkov (tabela 21).

Tabela 22: Število zadetkov, ki so jih raziskovalci našli na spletnih straneh na ključno besedo PROMOCIJA ZDRAVJA

Zdravstvena raven	Ključna beseda promocija zdravja	Spletna stran z vidika raziskovalca			
		preglednost	razumljivost	uporabnost	dostopnost do podatkov
Primarna	91	2,61	2,61	2,61	2,79
Sekundarna in terciarna	54	2,47	2,47	2,47	2,67
SKUPAJ	145	/	/	/	/

Po oceni raziskovalca je zelo malo zadetkov primernih za nadaljnjo analizo aktivnosti, saj ne prispevajo k dvigu zdravstvene pismenosti uporabnika. Nobeden od zadetkov mu ne pove, kako si lahko okrepi svoje zdravje in kaj mora narediti. Uporabnik ob pregledu spletnih strani težko najde kakovostne in uporabne informacije, za kar porabi veliko časa.

4 Sklepne ugotovitve

Integriran, učinkovit informacijski sistem na področju zdravstvenega varstva je temelj močnega zdravstvenega sistema in ključnega pomena za sprejemanje učinkovitih odločitev zdravstvene politike, ki temelji na raziskovalnih dokazih. Tako se ustvarja mreža za izmenjavo verodostojnih informacij o zdravju ter oblikuje jasna slika o ukrepih za krepitev zdravja in obvladovanja bolezni v širokem krogu populacije (Hodge, 2012). Z namenom ugotoviti, koliko so zdravje in z njim povezani pojmi tematizirani na spletnih straneh vladnih institucij in zdravstvenih organizacij, smo za iskanje uporabili splošne pojme, ki se uporabljajo za podajanje vsebin o zdravju (zdravje, krepitev zdravja, zdravstvena vzgoja, promocija zdravja

in zdravstvena pismenost). Predvidene ključne besede smo izbrali, ker opredeljujejo zdravstvene vsebine, kar nas je napeljalo k razmišljanju, da se v vsebinah, povezanih z zdravjem, najpogosteje pojavijo kot morebitni iskalni pojmi. S pomočjo analize SWOT smo ugotovili, da se prednosti v dostopnosti informacij vladnih institucij kažejo v vzpostavljeni skupni spletni strani celotne državne uprave, kar omogoča poenoteno sporočanje zdravstvenih informacij. Vendar pa se trenutno ponuja premalo spletnih informacij, ki bi bile namenjene uporabnikom. Informacije, ki so na voljo uporabnikom zdravstvenega sistema, so napisane v strokovnem besedišču, ki ga laiki pogosto ne razumejo. Glede na majhno število zadetkov lahko sklepamo, da pojmi, ki smo jih izbrali, ali niso ustrezni za iskanje z zdravjem povezanih vsebin ali pa vladne institucije in zdravstvene organizacije sporočajo premalo vsebin, povezanih z zdravjem, ki bi lahko pripomogle k dvigu zdravstvene pismenosti populacije (Manganello idr., 2017). Vzrok lahko iščemo v pomanjkanju ozaveščenosti o zdravstveni pismenosti in njenem vplivu na zdravstvene rezultate in trajnost zdravstvenega sistema ter na to, da zdravstvena pismenost po navadi ni vključena v poslanstvo, vizijo in strateško načrtovanje organizacij (Palumbo & Annarumma, 2014).

Glede na izplen informacij, povezanih z zdravjem na spletnih straneh vladnih institucij in zdravstvenih organizacij, lahko trdimo, da slovenska populacija pogosteje uporablja družbena omrežja kot morebitne verodostojne spletne strani vladnih institucij ali zdravstvenih organizacij, ki bi morale glede na njihovo osnovno poslanstvo biti ključni poročevalci verodostojnih zdravstvenih vsebin (Choung idr., 2017). Zato Manganello idr. (2017) ugotavljajo, da ljudje z nizko stopnjo zdravstvene pismenosti pogosteje uporabljajo spletna mesta družabnih omrežij kot spletna mesta, na katerih bi lahko našli podporo pri ohranjanju zdravja ali obvladovanju bolezni. Avtorji (Manganello idr., 2017) so potrdili, da obstaja močna povezava med izkušnjami pri iskanju zdravstvenih informacij in uporabo spletnih mest, ki jih pogosteje uporabljajo za informiranje o zdravstvenih vsebinah. Choung idr. (2017) ocenjujejo, da iskalci informacij po spletnih straneh pogosto ne razmišljajo o izvoru napisanih informacij, zato težko ocenjujejo kakovost informacij, ki jih uporabljajo. Dodajajo, da sta pomembna izkušnja, ki jo ima uporabnik pri iskanju relevantnih podatkov, vizualna podoba spletne strani ter zadovoljstvo z iskanjem in najdenimi informacijami. Za dvig zdravstvene pismenosti populacije bi bilo ključno poenotiti informacije, s čimer bi uporabnikom omogočili lažjo in boljšo navigacijo po zdravstvenem sistemu. To ugotavljajo tudi Choung idr. (2017), ki dodajajo, da bi morale državne institucije oceniti ponudnike informacij, filtrirati napačne informacije ter prepoznati kakovostne in verodostojne informacije na spletnih mestih in jih predstaviti prek enotnega portala zdravstvenih informacij. Kar nakazuje na to, da je treba razmisliti o izmenjavi enotnih podatkov med spletnimi portali vladnih institucij in zdravstvenih organizacij, mogoče celo med državami. Za povečanje uporabe zdravstvenih informacij s strani uporabnikov in izboljšanje učinkovitosti spletnih strani zdravstvenih portalov je pomembno tudi zavedanje, kateri dejavniki vplivajo na zadovoljstvo uporabnikov z uporabo spletnega mesta, na namero za ponovno uporabo in priporočila, ki jih dobijo od predhodnih uporabnikov ali jih posredujejo drugim (Choung idr., 2017).

Zdravstvo v zadnjih letih doživlja veliko digitalno preobrazbo zaradi obsežne uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij, še zlasti po pojavu epidemije covid-19, ki je ustvarila novo realnost pri dostopu do zdravstvenih storitev prek tele-zdravstvenih in tele-medicinskih storitev (Al-Shorbaji, 2022). Ali je s tem zagotovljena boljša dostopnost do zdravstvene oskrbe, ki pomeni pravočasno uporabo zdravstvenih storitev za doseganje najboljših zdravstvenih rezultatov (Agency for Healthcare Research and Quality, 2020), ne vemo (Brega idr., 2019). Dostop vključuje vstop v sistem zdravstvenega varstva, dostop do mest oskrbe, kjer lahko pacienti prejmejo potrebne storitve, napotitve k ustreznim strokovnjakom glede na potrebe

pacientov, s katerimi lahko pacienti razvijejo odnos, ki temelji na medsebojni komunikaciji in zaupanju (Brega idr., 2015). Oblikovanje in implementiranje digitalnih zdravstvenih tehnologij sta postala nujna z namenom zmanjševanja neenakosti in izboljševanja možnosti dostopa do zdravstvenih storitev (Al-Shorbaji, 2022). Zato Eurostat (2019) opozarja, da je treba v državah uvesti učinkovita in pravična digitalna zdravstvena orodja, ki bodo upoštevala različne sposobnosti uporabnikov spletnih strani in dejstvo, da niso vsi uporabniki homogeni. Al-Shorbaji (2022) dodaja, da na zmožnost dostopa do zdravstvenih storitev z uporabo digitalnih zdravstvenih tehnologij vplivajo družbene determinante zdravja posameznika in razvitost lokalnega okolja, v katerem živi. Omogočanje in olajševanje dostopa do zdravstvene oskrbe sta namenjena pomoči ljudem pri upravljanju ustreznih zdravstvenih virov za ohranitev ali izboljšanje lastnega zdravja (Gulliford idr., 2002). Sprejetje digitalnih zdravstvenih strategij obljublja izboljšanje kakovosti zdravstvenih storitev na samem mestu zdravstvene oskrbe ali na daljavo (Al-Shorbaji, 2022), znižanje stroškov, izboljšanje pravičnosti dostopa in opolnomočenje državljanov v sistemu zdravstvenega varstva, osredotočenem na osebo (Global Observatory for eHealth & World Health Organization, 2016). Zdravstvenim delavcem pomaga, da skozi učenje o novih pristopih izboljšujejo svoje znanje in veščine, s tem lažje dosežejo paciente ter jim zagotovijo potrebno pomoč in navodila (Al-Shorbaji, 2022).

Obvladovanje oskrbe naraščajoče starejše populacije in vse večjega števila pacientov s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi zahteva učinkovite ukrepe, kot sta vključevanje in opolnomočenje pacientov v samooskrbo, kar dosežemo predvsem s tem, da zdravstveni delavci izobražujejo paciente in občasno tudi njihove družinske člane. To od zdravstvenih delavcev zahteva, da se zavedajo koncepta digitalnega zdravja ter da imajo ustrezne spretnosti za učinkovito poučevanje bolnikov o s tem povezanih konceptih in veščinah (Holt idr., 2020). Izvedena raziskava nakazuje, da zdravstveni sistem še vedno ponuja malo spletnih informacij, ki bi bile namenjene pacientom in s tem dvigu zdravstvene pismenosti populacije. Pri pregledu spletnih strani na ključne besede izbranih kroničnih bolezni/stanj uporabniki največ dostopnih, razumljivih in preglednih informacij najdejo na področju Depresije, Sladkorne bolezni tipa 2 in Raka dojke. To pomeni, da so strokovno preverjene, razumljive informacije o izbranih boleznih/stanjih pri nas najpogosteje dostopne na področju državno koordiniranih programov za obvladovanje kroničnih bolezni. Zato je dostopnost informacij na teh področjih bolje zastopana, saj so naloge preventivnih programov usmerjenost v uporabnika in krepitev njihovega zdravja ter zmanjševanje neenakosti v zdravju. Dostopne vsebine tako v največji meri usmerjajo uporabnika, kje v sistemu lahko dobi informacije ali poskrbi za svoje zdravljenje, če ima katero od izbranih kroničnih bolezni ali stanj. Zasledimo tudi vsebine, namenjene strokovni javnosti, ki so lahko tudi v pomoč pri usmerjanju pacientov. Glede na manjše število vsebin na področju drugih izbranih kroničnih bolezni/stanj lahko domnevamo, da se zdravstveni delavci še vedno preveč oklepajo prepričanja, da se starejši pacienti ne znajdejo z elektronskimi mediji, zato spletno komunikacijo s pacientom odlagajo za prihodnje obdobje, ko bo v sistem ZV pogosteje vstopala populacija, za katero lahko rečemo, da »živi virtualno«.

V novejših virih zasledimo pojem digitalne zdravstvene pismenosti, ki je ustvarjen iz zdravstvene pismenosti v kontekstu informacijske tehnologije ter je opredeljen kot »zmožnost iskanja, najdbe, razumevanja in vrednotenja zdravstvenih informacij iz elektronskih virov in uporabe pridobljenega znanja za reševanje zdravstvenih težav (Krausz idr., 2020). Tako kot na splošno zdravstveno pismenost tudi na stopnjo digitalne zdravstvene pismenosti vplivajo ekonomski, kulturni in družbeni dejavniki. Eurostat (2019) še opozarja, da se regulacija in digitalizacija virov zdravstvenih informacij razvijata prepočasi ter ne sledita inovacijam in družbenim spremembam. Čeprav ima tehnologija potencial za izboljšanje dostopa do informacij in

izboljšanje interakcije med pacientom in terapevtom, je hkrati lahko ovira, če pacienti ne znajo ali ne morejo uporabljati tehnologije, ki jim lahko pomaga pri iskanju, preverjanju in delitvi podatkov (Dunn & Hazzard, 2019). Alipour & Payandeh (2022) pravita, da zdravstveni delavci z zaželeno stopnjo digitalne zdravstvene pismenosti lahko izboljšajo raven digitalne zdravstvene pismenosti pacientov in spodbujajo njihovo samooskrbo. Mackert idr. (2016) opozori na pogosto iskanje zdravstvenih informacij prek pametnih telefonov, ki jih uporabljajo tudi nezadostno zdravstveno pismeni ljudje. Podatki SURS (2021) kažejo, da kar 95 % uporabnikov do interneta dostopa prek pametnega telefona in da je v Sloveniji največ uporabnikov interneta mladih in odraslih med 16. in 44. letom starosti. Delež neuporabnikov interneta je največji med starejšimi odraslimi med 65. in 74. letom (31 %), ki menijo, da je internet nekoristen in nezanimiv, da nimajo dovolj veščin za uporabo interneta ali da so za to že prestari. Populacija v starosti med 16. in 74. letom je v skoraj 70 % navajala, da so prek interneta že iskali informacije, povezane z zdravjem. Le tretjina se jih naroči na obisk pri zdravniku prek spletnega obrazca (23 % v bolnišnici, 18 % pri izbranem družinskem zdravniku), 12 % jih je dostopalo do lastne zdravstvene dokumentacije (npr. prek portala zVEM do e-receptov, e-napotnic) in 19 % jih je uporabljalo druge zdravstvene storitve (prek interneta so na primer pridobili recept ali se posvetovali z zdravnikom, ne da bi jim bilo za to treba fizično obiskati zdravstveni dom ali zdravnika).

Glede na vse večje družbene in demografske spremembe (North Shore Long Island Jewish Health System idr., 2014), bi morale zdravstvene organizacije svoja prizadevanja preusmeriti v zagotavljanje, da vsem osebam omogočijo sposobnost pridobivanja, obdelave in razumevanja osnovnih zdravstvenih informacij in storitev, potrebnih za sprejemanje ustreznih zdravstvenih odločitev. Taka preusmeritev zahteva, da vodstvo organizacij krepí svoja prizadevanja za spodbujanje, ohranjanje in napredovanje okolja, ki podpira načela zdravstvene pismenosti. Mackert idr. (2016) so dokazali, da enostavnost uporabe elektronskih medijev za iskanje zdravstvenih informacij navajajo predvsem pri odlično zdravstveno pismenih ljudeh. Zato je pomembno, da so zdravstvene informacije prilagojene posameznikovi stopnji zdravstvene pismenosti, da podprejo posameznikovo aktivno sodelovanje pri obvladovanju bolezni in omogočajo posameznikom, da prevzamejo nadzor nad lastnim zdravjem v vsakdanjem življenju (Finbråten idr., 2020). Dobra zdravstvena pismenost je morda pomembnejša kot kdaj prej, saj se od ljudi pričakuje, da sodelujejo pri zdravstvenih odločitvah ter da prevzamejo odgovornost za svoje zdravje kljub bolj zapletenim zdravstvenim težavam in navigaciji po vedno bolj zapletenem zdravstvenem sistemu (Johnson, 2014). Opolnomočenje posameznika, da sprejema odločitve in ohranja nadzor nad lastnim zdravjem, postaja glavni cilj zdravstvene komunikacije ter vpliva na dvig zdravstvene pismenosti populacije (Finbråten idr., 2020; Paasche-Orlow idr., 2018). Glede na opredelitev zdravstvene pismenosti (Sørensen idr., 2013) je treba pri oblikovanju spletnih strani in tudi pri pripravi aplikacij za pametne telefone upoštevati različne stopnje zdravstvene pismenosti populacije, kateri bodo namenjene. Na tem mestu je treba izpostaviti, da sta merjenje in ocena zdravstvene pismenosti potrebna za zagotavljanje osnovnih dokazov za načrtovanje preventivnih programov in strategij za učinkovito zdravstveno vzgojo. Ustanovitev Urada za raznolikost, vključenost in zdravstveno pismenost je po našem mnenju bistvenega pomena za ozaveščanje in dvig zdravstvene pismenosti v celotni organizaciji in izboljšanje njene sposobnosti preživetja, osredotočenosti in trajnosti (North Shore Long Island Jewish Health System idr., 2014).

4.1 Omejitve raziskave

Omejitve pričujoče raziskave lahko razdelimo na dva dela, tako kot so bili zastavljeni cilji v raziskavi. V prvem delu smo raziskovali, koliko so zdravje in sorodni pojmi sploh prisotni kot fokus delovanja vladnih struktur. Pri izbiri pojmov smo se osredotočili le na pet pojmov, ki smo jih povezovali z zdravstvenimi vsebinami, usmerjenimi v zdravje populacije (zdravje, krepitev zdravja, promocija zdravja, zdravstvena pismenost in zdravstvena vzgoja). Morda bi nabor ključnih besed morali usmeriti tudi v zdravstveno problematiko (bolezni, poškodbe) populacije. Verjetno pa bi lahko rekli, da se družba še vedno pogosto usmerja bolj v raziskovanje in delovanje z vidika patogeneze ter še ni v celoti prešla v podajanje informacij in opolnomočenje populacije v smislu filozofije salutogeneze.

V drugem koraku smo se osredotočili na iskanje zadetkov na 10 ključnih bolezni/stanj, ki se izkazujejo v Sloveniji. Iskali smo zadetke na spletnih straneh zdravstvenih ustanov na primarni in sekundarni ravni zdravstvenega varstva. V iskanje niso bile vključene spletne strani posameznih programov, ki se v Sloveniji izvajajo na nacionalni ali lokalni ravni za posamezno izbrano kronično bolezen/stanje, kot recimo spletna stran programa DORA. Morda bi bilo bolje pregledovati spletne strani na ključne besede, povezane z zdravjem in obolenji/stanji, ki jih najpogosteje iščejo uporabniki zdravstvenega sistema. Ker pa je zdravstvena problematika uporabnikov zelo raznolika, predvidevamo, da po spletnih straneh iščejo zelo različne podatke. Verjetno uporabljajo v prvi vrsti osnovni spletni brskalnik, ki jih usmeri na spletne strani, kjer najdejo podatke, ki jih iščejo. Za proučitev te problematike bi bilo treba izvesti obsežno študijo v splošni populaciji, s katero bi pridobili ključne informacije, na katerih spletnih straneh uporabniki zdravstvenega sistema najpogosteje iščejo podatke in katere ključne besede za to uporabljajo.

5 Zaključki

V dobi digitalne revolucije zdravstvo še vedno zaostaja za drugimi panogami pri razvoju digitalnih možnosti, čeprav se zdravje označuje kot največja vrednota za posameznika in družbo. Pandemija covid-19 je pokazala, da so bili zdravstveni sistemi, ki so pravočasno vlagali v tele-medicino, tele-zdravje in tele-oskrbo, bolj pripravljeni ter so se bolje spopadli z izzivi pandemije in pacientom pravočasno zagotovili učinkovito in varno zdravstveno oskrbo. Digitalno zdravje, kot so storitve eZdravja, omogočajo stroškovno bolj učinkovito in varno uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij na zdravstvenem področju z združevanjem medicinske tehnologije, digitalne, medijske in mobilne komunikacije. Digitalne rešitve dajejo posamezniku možnost, da je aktiven udeleženec v procesu ohranjanja zdravja in obvladovanja obolenj/stanj ter da tako vpliva na zdravstvene rezultate ter razvija in gradi zdravstveno pismenost. Zdravstvena pismenost je tesno povezana z zdravstvenimi rezultati, vključuje dostop in uporabo zdravstvenih storitev, interakcijo med pacientom in izvajalcem ter vpliva na razvoj višje stopnje samooskrbe. Znanost dokazuje, da je zdravstveni sistem eden od ključnih snovalcev in sporočevalcev zdravstvenih informacij, ki pripomorejo k zaupanju v zdravstveni sistem in politične odločitve, povezane z zdravjem populacije, ter posledično krepi in dviga raven zdravstvene pismenosti posameznika in populacije. Digitalno sporočanje je nujno potrebno v družbi in času hitrega razvoja digitalnih tehnologij.

Za reševanje izzivov zdravstvene pismenosti je potreben sistematičen pristop, zato bodo podatki, ki smo jih pridobili s to raziskavo in sklepne ugotovitve, ki iz tega izhajajo, podlaga za oblikovanje Nacionalne strategije za dvig zdravstvene pismenosti populacije v Sloveniji. S tem bomo postavili temelje za oblikovanje mrežnega okvira sodelovanja med različnimi političnimi in organizacijskimi resorji na regionalni, nacionalni

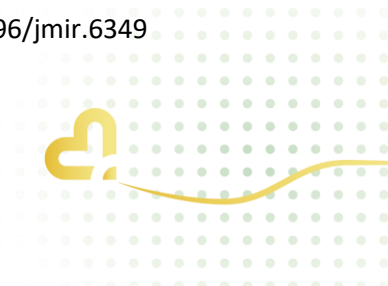
in globalni ravni. Z namenom poenotenja informacij in aktivnosti na področju zdravstvene pismenosti bomo zagotovili učinkovito zdravstveno opismenjevanje celotne populacije v Sloveniji.

6 Literatura

- Agency for Healthcare Research and Quality. (2020). *Statewide Telehealth Program Enhances Access to Care, Improves Outcomes for High-Risk Pregnancies in Rural Area*. Agency for Healthcare Research and Quality. <https://psnet.ahrq.gov/innovation/statewide-telehealth-program-enhances-access-care-improves-outcomes-high-risk>
- Alipour, J., & Payandeh, A. (2022). Assessing the level of digital health literacy among healthcare workers of teaching hospitals in the southeast of Iran. *Informatics in Medicine Unlocked*, 29, 100868. <https://doi.org/10.1016/j.imu.2022.100868>
- Al-Shorbaji, N. (2022). Improving Healthcare Access through Digital Health: The Use of Information and Communication Technologies. V A. Agrawal & S. Kosgi (Ur.), *Healthcare Access*. IntechOpen. <https://doi.org/10.5772/intechopen.99607>
- Boyle, P. A., Yu, L., Wilson, R. S., Segawa, E., Buchman, A. S., & Bennett, D. A. (2013). Cognitive decline impairs financial and health literacy among community-based older persons without dementia. *Psychology and Aging*, 28(3), 614–624. <https://doi.org/10.1037/a0033103>
- Brach, C., Keller, D., Hernandez, L. M., Baur, C., Parker, R., Dreyer, B., Schyve, P., Lemerise, A. J., & Schillinger, D. (2012). *Ten Attributes of Health Literate Health Care Organizations*. Institute of medicine of the national academies. https://nam.edu/wp-content/uploads/2015/06/BPH_Ten_HLit_Attributes.pdf
- Brega, A. G., Barnard, J., Mabachi, N. M., Weiss, B. D., DeWalt, D. A., Brach, C., Cifuentes, M., Albright, K., & West, D. R. (2015). *AHRQ Health Literacy Universal Precautions Toolkit* (sec. ed., Let. 2015). University of Colorado Anschutz Medical Campus under Contract. Agency for Healthcare Research and Quality. https://www.ahrq.gov/sites/default/files/publications/files/healthlittoolkit2_4.pdf
- Brega, A. G., Hamer, M. K., Albright, K., Brach, C., Saliba, D., Abbey, D., & Gritz, R. M. (2019). Organizational Health Literacy: Quality Improvement Measures with Expert Consensus. *HLRP: Health Literacy Research and Practice*, 3(2). <https://doi.org/10.3928/24748307-20190503-01>
- Choung, J. T., Lee, Y.-S., Jo, H. S., Shim, M., Lee, H. J., & Jung, S. M. (2017). What Factors Impact Consumer Perception of the Effectiveness of Health Information Sites? An Investigation of the Korean National Health Information Portal. *Journal of Korean Medical Science*, 32(7), 1077. <https://doi.org/10.3346/jkms.2017.32.7.1077>
- Dunn, P., & Hazzard, E. (2019). Technology approaches to digital health literacy. *International Journal of Cardiology*, 293, 294–296. <https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2019.06.039>
- European Commission. Statistical Office of the European Union. (2019). *Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU : 2019 edition*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2785/811048>

- Farmanova, E., Bonneville, L., & Bouchard, L. (2018). Organizational Health Literacy: Review of Theories, Frameworks, Guides, and Implementation Issues. *INQUIRY: The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing*, 55, 004695801875784.
<https://doi.org/10.1177/0046958018757848>
- Finbråten, H. S., Guttersrud, Ø., Nordström, G., Pettersen, K. S., Trollvik, A., & Wilde-Larsson, B. (2020). Explaining variance in health literacy among people with type 2 diabetes: The association between health literacy and health behaviour and empowerment. *BMC Public Health*, 20(1), 161.
<https://doi.org/10.1186/s12889-020-8274-z>
- Global Observatory for eHealth, & World Health Organization. (2016). *Global diffusion of eHealth: Making universal health coverage achievable* (Let. 2016). World Health Organization.
<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/252529/9789241511780-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Gulliford, M., Figueroa-Munoz, J., Morgan, M., Hughes, D., Gibson, B., Beech, R., & Hudson, M. (2002). What does „access to health care“ mean? *Journal of Health Services Research & Policy*, 7(3), 186–188. <https://doi.org/10.1258/135581902760082517>
- Guzys, D., Kenny, A., Dickson-Swift, V., & Threlkeld, G. (2015). A critical review of population health literacy assessment. *BMC Public Health*, 15(1), 215. <https://doi.org/10.1186/s12889-015-1551-6>
- (HLS-EU) Consortium Health Literacy Project European, Sørensen, K., Van den Broucke, S., Fullam, J., Doyle, G., Pelikan, J., Slonska, Z., & Brand, H. (2012). Health literacy and public health: A systematic review and integration of definitions and models. *BMC Public Health*, 12(1), 80.
<https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-80>
- Hodge, N. (2012). What are health information systems, and why are they important? *Pacific Health Dialog*, 18(1), 15–19.
- Holt, K. A., Overgaard, D., Engel, L. V., & Kayser, L. (2020). Health literacy, digital literacy and eHealth literacy in Danish nursing students at entry and graduate level: A cross sectional study. *BMC Nursing*, 19(1), 22. <https://doi.org/10.1186/s12912-020-00418-w>
- Johnson, A. (2014). Health literacy, does it make a difference? *Australian Journal of Advanced Nursing*, 31(3), 39.
- Krausz, M., Westenberg, J. N., Vigo, D., Spence, R. T., & Ramsey, D. (2020). Emergency Response to COVID-19 in Canada: Platform Development and Implementation for eHealth in Crisis Management. *JMIR Public Health and Surveillance*, 6(2), e18995. <https://doi.org/10.2196/18995>
- Liu, C., Wang, D., Liu, C., Jiang, J., Wang, X., Chen, H., Ju, X., & Zhang, X. (2020). What is the meaning of health literacy? A systematic review and qualitative synthesis. *Family Medicine and Community Health*, 8(2), e000351. <https://doi.org/10.1136/fmch-2020-000351>
- Mackert, M., Mabry-Flynn, A., Champlin, S., Donovan, E. E., & Pounders, K. (2016). Health Literacy and Health Information Technology Adoption: The Potential for a New Digital Divide. *Journal of Medical Internet Research*, 18(10), e264. <https://doi.org/10.2196/jmir.6349>

- Manganello, J., Gerstner, G., Pergolino, K., Graham, Y., Falisi, A., & Strogatz, D. (2017). The Relationship of Health Literacy With Use of Digital Technology for Health Information: Implications for Public Health Practice. *Journal of Public Health Management and Practice*, 23(4), 380–387.
<https://doi.org/10.1097/PHH.0000000000000366>
- North Shore Long Island Jewish Health System, Parnell, T. A., McCulloch, E. C., North Shore Long Island Jewish Health System, Mieres, J. H., North Shore Long Island Jewish Health System, Edwards, F., & North Shore Long Island Jewish Health System. (2014). Health Literacy as an Essential Component to Achieving Excellent Patient Outcomes. *NAM Perspectives*, 4(1).
<https://doi.org/10.31478/201401b>
- Ownby, R. L., Acevedo, A., Waldrop-Valverde, D., Jacobs, R. J., & Caballero, J. (2014). Abilities, skills and knowledge in measures of health literacy. *Patient Education and Counseling*, 95(2), 211–217.
<https://doi.org/10.1016/j.pec.2014.02.002>
- Paasche-Orlow, M. K., Schillinger, D., Weiss, B. D., Bickmore, T., Cabral, H., Chang, P., Bailey, S. C., Dewalt, D. A., Fernandez, A., Fransen, M., Leung, A., McCaffery, K., Meade, C. D., McCormack, L. A., Protheroe, J., Parker, R., Rothman, R., Rubin, D., Rudd, R., ... Ownby, R. L. (2018). Health Literacy and Power. *HLRP: Health Literacy Research and Practice*, 2(3). <https://doi.org/10.3928/24748307-20180629-01>
- Palumbo, R., & Annarumma, C. (2014). *The Importance of Being Health Literate: An Organizational Health Literacy Approach*. Toulon: 17th Toulon-Verona International Conference Liverpool John Moores University Excellence in Services.
<https://art.torvergata.it/retrieve/handle/2108/222595/433923/Palumbo-Annarumma.pdf>
- Sørensen, K., Van den Broucke, S., Pelikan, J. M., Fullam, J., Doyle, G., Slonska, Z., Kondilis, B., Stoffels, V., Osborne, R. H., & Brand, H. (2013). Measuring health literacy in populations: Illuminating the design and development process of the European Health Literacy Survey Questionnaire (HLS-EU-Q). *BMC Public Health*, 13(1), 948. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-948>
- World Health Organization. (2019). *Resolution Towards the implementation of health literacy initiatives through the life course*. World Health Organization.
https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/413861/69rs09e_ResolutionHealthLiteracy_190598.pdf

